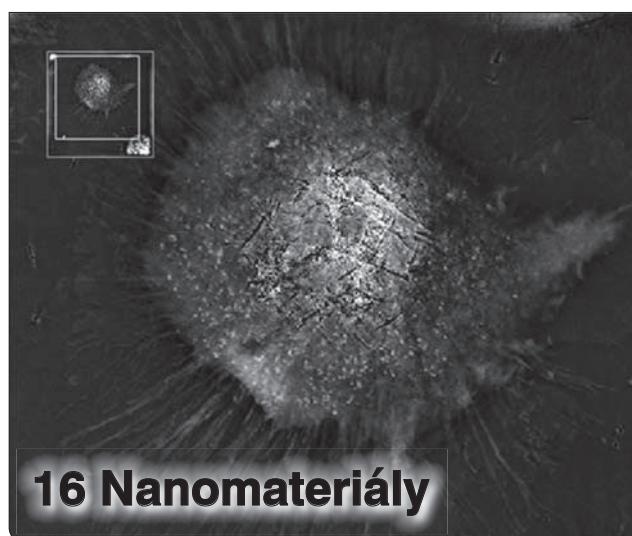

OBSAH ČÍSLA

- 3** EDITORIAL
- 4** SLOVO ŘEDITELE
- 4** NOVÝ ŘEDITEL FN HK
- 5** INAUGURACE DĚKANA LF HK
- 5** SLOVO DĚKANA
- AKTUÁLNĚ**
- 6** KLINIKA DĚTSKÉ CHIRURGIE A TRAUMATOLOGIE
- 9** ŘEDITEL FN HK PROF. PALIČKA POŽÁDAL O UVOLNĚNÍ Z FUNKCE
- 10** SEMINÁŘE PEDAGOGICKÝCH DOVEDNOSTÍ 2
- 11** NOVÍ VEDOUcí PRACOVNÍCI
- VĚDA A VÝZKUM**
- 13** HRADECKÝ KARDIOCHIRURGICKÝ DEN
- 13** LF HK MEDICAST
- 14** INOVACE Z FN HK
- 16** NANOMATERIÁLY
- 17** SKVIMP OPĚT V HRADCI KRÁLOVÉ
- INFORMACE, ZAJÍMAVOSTI**
- 18** PÉČE O ZAMĚSTNANCE FN HK
- 18** HUMOR LÉČÍ
- 19** SOCIÁLNĚ ZDRAVOTNÍ A LÉKAŘSKÁ PÉČE ZA PRVNÍ REPUBLIKY
- 20** VÝCHODOČESKÝ VÝTVARNÝ SALON
- 21** PARASKUPINA BARIUM V HRADCI KRÁLOVÉ
- 22** KLUB ABSOLVENTŮ LF HK
- 23** CESTY MĚSTA 3
- 24** STAROMĚSTSKÁ EXEKUCE 1621 A VÝCHODNÍ ČECHY
- 25** FILHARMONIE HRADEC KRÁLOVÉ
- 27** HRADEC KRÁLOVÉ VE FOTOGRAFIÍCH
- 29** ZA PANEM PROFESOREM KVĚTINOU
- 30** ZÁKLADNÍ A MATEŘSKÁ ŠKOLA PŘI FN

Vážení čtenáři Scanu,

máte před sebou již třetí letošní číslo Scanu. Doufám, že jste si užili dobu dovolených a nabrali síly do nelehkého období, které máme všichni před sebou. Obvykle se snažím vyhýbat politickým tématům, ale v této době snad ani nejde nechat je zcela stranou. Vždyť již více než půl roku všichni zažíváme válečnou situaci, která by mohla přerůst do světového konfliktu. Přitom dle hlavního protagonisty nastalé situace jde jen o speciální vojenskou operaci, pak ale nelze pochopit, proč je potřeba vyhlášovat mobilizaci bez vyhlášení války. Současně s tím spojený „energetický“ terorismus, kterému již řadu měsíců Evropa vzdoruje, a opět se rozvíjející Covidová epidemie nám všem komplikují život. To vše jsou důvody, proč nemáme za sebou klasickou okurkovou sezónu a že si média tuto dobu doslova užívají, což vede jen k další polarizaci společnosti. Ale i v našich institucích došlo k zásadním změnám, kterým je nutné se věnovat. Ve volbách děkana Lékařské fakulty svůj post pro další období obhájil prof. Mandák, z vedení Fakultní nemocnice odešel na vlastní žádost prof. Palička a na základě konkurzního řízení byl ministrem zdravotnictví jmenován novým ředitelem dr. Herman. Redakce časopisu tak výše jmenovaným blahopřeje, v prvním případě k úspěšné obhajobě a v druhém případě ke jmenování do nové funkce, oběma přejeme mnoho úspěchů, trpělivosti a hlavně pevné zdraví, které budou ve svých náročných funkcích potřebovat.

Nyní tedy k vlastnímu obsahu časopisu, který jsme pro Vás společně připravili. V rámci představení pracovišť se v tomto čísle věnujeme nově ustavené Klinice dětské chirurgie a traumatologie. Oficiální datum zřízení nové kliniky je 1. ledna 2022, nicméně, jak se dočtete v připraveném článku, oddělená péče o dětské chirurgické pacienty v Hradci Králové samostatně funguje již od roku 1938, tehdy ještě v rámci chirurgického oddělení. V sekci odborných akcí se vracíme k průběhu Hradeckého kardiochirurgického dne a 38. kongresu Společnosti pro klinickou výživu a metabolismus. Ve spolupráci s CTBT jsme připravili další informace o nových technologiích vyvinutých pracovníky FN HK, které již byly zavedeny do praxe. Množství zajímavých článků z mého pohledu obsahuje rubrika Informací a zajímavostí, ale je na Vás, jestli si mezi nimi najdete něco, co Vás zaujme. Nechybí zde i pokračování tradičních seriálů připravovaných ve spolupráci s pracovníky Muzea východních Čech. Uvádíme i zajímavou programovou nabídku Filharmonie Hradec Králové a krátkou vzpomínkou se vracíme k nedávnému úmrtí prof. Květiny.

Za redakci doufám, že Vás snad obsah časopisu zaujme a že nám do budoucna zachováte přízeň. Pokud s námi budete chtít spolupracovat formou dodání příspěvků nebo máte návrhy pro další zlepšení, budeme za to rádi.

prof. Vladimír Maisnar

Foto přední strana: Ministr zdravotnictví prof. Vlastimil Válek na návštěvě Fakultní nemocnice Hradec Králové – více viz str. 9.
Zadní strana: Propagační předměty Lékařské fakulty v Hradci Králové – více info na webu LF HK: www.lfhk.cuni.cz/propagace

scan

Časopis Fakultní nemocnice a Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Hradci Králové

Ročník XXXII (2022), č. 3
MK ČR E 11425 • ISSN 1211-295X

Časopis SCAN založil a v letech 1991–2005 byl jeho vedoucím redaktorem PhDr. Vladimír Panoušek.
Šéfredaktor: prof. MUDr. Vladimír Maisnar, Ph.D., MBA, editorka: Mgr. Iveta Juranová.

Adresa redakce:
mainsnar@fnhk.cz; juranova@lfhk.cuni.cz.

Redakční rada: PhDr. J. Bavor, prof. MUDr. RNDr. M. Červinka, CSc., prof. MUDr. J. Mandák, Ph.D., prof. MUDr. V. Maisnar, Ph.D., MBA, prof. MUDr. V. Palička, CSc., dr.h.c., Ing. P. Sedlářová, Bc. J. Sochor, prof. MUDr. I. Šteiner, CSc., prof. MUDr. P. Žáček, Ph.D.

Vydává FN HK a LF UK HK jako čtvrtletník v Naladatelství ATD Miroslav Všečeka, Dvůr Králové nad Labem (atd.hk@seznam.cz, tel. 774 167 245)
Vyrobitel tiskárna V&H Print Hlávko s. r. o.

(Elektronickou verzi časopisu - eScan - naleznete na webových stránkách Lékařské fakulty v Hradci

Králové na adrese <https://www.lfhk.cuni.cz/e-SCAN/>; archiv časopisu je zveřejněn na webových stránkách Fakultní nemocnice na adrese <http://fnhk.cz> v kapitole O fakultní nemocnici a <http://lfhk.cuni.cz> v kapitole Informační služby – Časopisy a www.facebook.com/Scan.casopis.FNHK.LFHK)

Pokyny pro autory: Text příspěvku odevzdávejte elektronicky, zpracovaný v editoru Microsoft Word. Doprovodný obrazový materiál nevládejte do textu, ale pošlete samostatně.

Kontaktní adresy:
mainsnar@fnhk.cz; juranova@lfhk.cuni.cz

Vážené kolegyně, vážení kolegové, na základě doporučení výběrové komise mě ministr zdravotnictví ČR jmenoval od 1. září 2022 ředitelem Fakultní nemocnice Hradec Králové. V čele nemocnice jsem nahradil prof. MUDr. Vladimíra Paličku, CSc., dr. h. c.,

kteří v létě po šesti letech požádal ministra o uvolnění z funkce. Určitě je na místě mu poděkovat za vykonanou práci pro nemocnici, která se musela v minulých letech vypořádat například s pandemií COVID-19, což bylo pro všechna zdravotnická zařízení v ČR mimořádně náročné.

Svůj nástup do hradecké nemocnice cítím jako návrat domů, neboť jsem tady pracoval již před začátkem i po celou dobu studií na Lékařské fakultě UK v Hradci Králové jako sanitář. Po absolvování jsem se stal lékařem kardiologem na I. Interní klinice FN HK a věnoval se především intervenční kardiologii. Později jsem založil a vedl soukromé intervenční kardiologické centrum v Pardubicích, následně jsem v letech 2011 až 2018 působil jako ředitel Institutu klinické a experimentální medicíny v Praze. Posléze jsem až do nástupu do funkce ředitele FN HK pracoval v manažerských pozicích pro soukromou společnost AGEL.

Důkladně převzít řízení velké nemocnice, jakou určitě FN HK je, není otázkou několika hodin či dnů. Ihned po nástupu do funkce jsem začal s návštěvami jednotlivých pracovišť nemocnice, na mnoha z nich se setkávám s kolegyněmi a kolegy, se kterými jsem byl v kontaktu při svém dřívějším působení v nemocnici. Se svými spolupracovníky z vedení intenzivně pracuji na přípravě auditů, které prověří hospodaření, plány investic i personální oblast.

Ve své funkci bych chtěl navázat na rozsáhlé projekty rozvoje, kdy jako zásadní považuji pokračování v přípravách projektu Modernizace chirurgických oborů FN HK, který je pro rozvoj fakultní nemocnice, jako moderního zdravotnického zařízení, naprosto klíčový. Původní Pavilon akademika Bedrny neposkytuje technologicky ani prostorově vhodné zázemí pro špičkové obory medicíny, které v královéhradecké nemocnici máme a chceme je nadále rozvíjet.

Zcela zásadní je nadále úzce spolupracovat s Lékařskou fakultou UK v Hradci Králové, bez které bychom během několika let neměli dostatek lékařů, samozřejmě též s dalšími vysokými školami a školskými zařízeními. Nedílnou součástí práce lékařů ve FN HK musí být také vědecká, výuková a vzdělávací činnost, která zabezpečí další perspektivu naší nemocnice. Nezbytnou součástí mé práce bude úzká spolupráce s představiteli města, Královéhradeckým krajem i dalšími institucemi a subjekty na významných projektech, které povedou k rozvoji nemocnice.

Činnost nemocnice je ovlivňována i děním ve světě, bude nutno zajistit zdravotní péči o obyvatele Ukrajiny, kteří přišli do České republiky. Dále ve spolupráci s Královéhradeckým krajem a okolními nemocnicemi pokračovat v péči o nemocné s COVID-19, toto onemocnění nás bude jistě provázet nejméně do konce roku.

Další velkou výzvou je nutnost reagovat na hospodářskou situaci v ČR, jak ze strany zabezpečení energetického zásobování, tak i v důsledku pokračující inflace, která zásadně ovlivňuje rozvojové projekty nemocnice. Uvedená fakta se určitě významně promítnou do rozpočtu nemocnice a bude

nutné se s touto skutečností vypořádat, protože FN HK je dominantní zdravotnické zařízení pro širokou spádovou oblast s velkým přesahem i do ostatních regionů.

Předpokládám, že všichni společně budeme podávat co nejlepší výkony, abychom i nadále dostáli všem svým závazkům vůči veřejnosti.

Vážené kolegyně a kolegové, milí spolupracovníci, pevně věřím, že v této těžké situaci obstojíme a společným úsilím všechny problémy zvládneme.

S přáním klidného podzimu

MUDr. Aleš Herman, Ph.D.
ředitel

Nový ředitel Fakultní nemocnice HK

Ředitelem Fakultní nemocnice Hradec Králové je od čtvrtka 1. září 2022 MUDr. Aleš Herman, Ph.D., kterého do funkce jmenoval ministr zdravotnictví. MUDr. Herman ve funkci nahradil prof. MUDr. Vladimíra Paličku, CSc., dr. h. c., který ministra požádal o uvolnění z funkce. Nový ředitel FN HK se chce zaměřit na další rozvoj nemocnice, za důležité považuje například realizaci projektu Modernizace chirurgických oborů a dalších investičních akcí.

„Vracím se po letech do hradecké nemocnice, kde jsem po absolvování fakulty začínal pracovat jako lékař. Ve funkci ředitele chci zužitkovat všechny zkušenosti, které jsem při řízení státních i zdravotnických zařízení získal, k dalšímu rozvoji nemocnice,“ uvedl MUDr. Herman, který se v následujících dnech chce seznámit s nejbližšími kolegy a postupně začne navštěvovat pracoviště nemocnice.

FN HK, která patří k největším zdravotnickým zařízením nejen ve východních Čechách, ale v celé České republice, zaměstnává více než 5 000 lidí. Na více než 40 pracovištích zajišťuje pro pacienty zhruba 1 370 lůžek, každoročně je hospitalizováno na 40 000 pacientů.

Jakub Sochor

Inaugurace děkana LF HK

Ve čtvrtek 1. září proběhla ve Sloupové síni v budově Na Hradě slavnostní inaugurace děkana Lékařské fakulty v Hradci Králové prof. MUDr. Jiřího Mandáka, Ph.D. za přítomnosti rektorky Univerzity Karlovy prof. MUDr. Mileny Králíčkové, Ph.D., členů kolegia děkana a předsednictva Akademického senátu LF HK.

Během slavnostního aktu zazněl krátký proslov paní rektorky, která poděkovala jak panu děkanovi, tak i celému vedení fakulty za jejich činnost v předchozím čtyřletém období a do toho dalšího popřála všem hodně zdraví, pevné nervy a hodně úspěchů. Poté se ujal slova pan děkan, který poděkoval za podporu členům kolegia i akademického senátu, krátce se ohlédl za svým předchozím funkčním obdobím a nastínil úkoly, které fakultu čekají v následujících letech. U příležitosti svého znovujmenování poskytl pan děkan rozhovor do zářijového dílu podcastu LF HK Medicast, ve kterém hodnotí své dosavadní fungování ve funkci děkana a představuje své plány do budoucna. Podcast je dostupný ve Spotify či Google Podcasts.

Prof. MUDr. Jiří Mandák, Ph.D. byl jmenován děkanem Lékařské fakulty v Hradci Králové poprvé v roce 2018. S hradeckou lékařskou fakultou je spjatý dlouhodobě, už v roce 1983 na ní úspěšně zakončil své studium všeobecného lékařství a posléze tam absolvoval i postgraduální doktorandské studium v oboru chirurgie. Pracoval nejprve na Chirurgické klinice Fakultní nemocnice Hradec Králové a později přestoupil na nově vzniklou Kardiochirurgickou kliniku FN HK. Profesorem kardiochirurgie byl jmenován v roce 2014. V letech 2015–2018 byl proděkanem LF HK pro výuku všeobecného lékařství a výuku bakalářských programů. V současnosti kromě děkanování stále působí na Kardiochirurgické klinice FN HK a také vede Katedru chirurgie LF HK.

Vážené čtenářky, vážení čtenáři, jsou to právě čtyři roky, kdy jsem dostal první příležitost oslovit Vás ve Scanu jako nově jmenovaný děkan Lékařské fakulty v Hradci Králové. Toto období uteklo neuvěřitelně rychle a událo se mnoho důležitého.

Když jsem do funkce 1. září 2018 nastupoval, měl jsem před sebou jasný cíl. Udržet dosavadní vysokou úroveň fakulty, jak ji dosáhl a nastavil můj předchůdce pan profesor Červinka, a pochoitelně také jeho předchůdci ve funkci děkana.

O funkci děkana jsem měl určité představy z mého předchozího působení v kolegiu jako proděkan, přesto mě překvapilo množství práce vázané na tuto funkci. Výuka, výzkum, provoz a mnoho dalších fakultních a univerzitních povinností. Ale díky skvělé spolupráci všech zaměstnanců i studentů s vedením se vše dařilo uspokojivě plnit.

Záhy jsme však byli postaveni před další nové významné úkoly.

Prvním z nich bylo navýšení počtu studentů všeobecného lékařství podle vládního usnesení. Nebyl to jednoduchý proces, protože vyžadoval řadu organizačních změn a zvýšeného úsilí všech pracovníků fakulty. Na druhou stranu byl podpořen nemalou finanční dotací, která umožnila mimo jiné i odpovídající ohodnocení a platové úpravy.

Co však přišlo v následujícím průběhu mého děkanování nepředvídal vůbec nikdo. Koronavirová epidemie nečekaně a dramaticky zasáhla do všech oblastí života celé společnosti a samozřejmě i do chodu naší fakulty. Omezení, restriktce, vynucené organizační změny. Důsledky byly rozsáhlé, mnohdy paralyzující.

A aby toho nebylo dost, přišla další událost, která svými závažnými společenskými a hospodářskými důsledky ovlivňuje život v celé Evropě. Napadení Ukrajiny a trvající válečný konflikt.

Ano, mé první čtyřleté působení ve funkci děkana v této turbulentní době nebylo jednoduché, bylo náročné, ale díky pomoci všech zaměstnanců i studentů se podařilo držet fakultu v chodu a plnit její základní poslání.

Dámy a pánové, je mi opravdu ctí, že mě Akademický senát naší fakulty opět zvolil za kandidáta a JM rektorka Univerzity Karlovy prof. Králíčková 1. 9. 2022 jmenovala děkanem i na další období.

Velmi si vážím důvěry, která mi byla dána k vedení naší fakulty. Věřím, že bude i nadále pokračovat vynikající spolupráce s Akademickým senátem, Vědeckou radou, se všemi fakultními pracovišti, zaměstnanci i studenty, a budeme tak schopni splnit všechny zadané úkoly, které před sebou v dalším období máme. Já osobně pro to udělám maximum.

Quod bonum, felix, faustum, fortunatumque sit.
prof. MUDr. Jiří Mandák, Ph.D.

Klinika dětské chirurgie a traumatologie

Sobota 1.1. 2022 se stala významným milníkem pro pracoviště pečující o dětsko-chirurgické pacienty ve Fakultní nemocnici v Hradci Králové. K tomuto datu došlo k ustanovení nové organizační jednotky – Kliniky dětské chirurgie a traumatologie = sdruženého pracoviště Fakultní nemocnice Hradec Králové a Lékařské Fakulty Hradec Králové. Byla tím zahájena další etapa vývoje tohoto oboru v Hradci Králové a s nadsázkou lze říci, že bylo zakončeno „hledání vlastního místa na slunci“. Péče o dětské chirurgické pacienty byla ale v Hradci Králové zahájena daleko, daleko dříve. Lze ji datovat již od roku 1928 a zprovoznění Všeobecné veřejné okresní nemocnice v Hradci Králové. V roce 1934 byly na chirurgickém oddělení této nemocnice vyhrazeny dva pokoje pro chirurgicky nemocné děti. Zásadní změna nastala v roce 1938, kdy byla ustanovena samostatná stanice dětské chirurgie v rámci chirurgického oddělení nemocnice. Vedle dětí operovaných pro akutní chirurgická onemocnění byly přijímány, vyšetřovány a dle diagnostických závěrů operovány děti s vrozenými vývojovými vadami a získanými onemocněními převážně gastrointestinálního a uropoetického traktu. Postupně se přidaly operace neurochirurgické a kardiouchirurgické.

Péče o dětské chirurgické pacienty funguje v Hradci Králové od roku 1928.

K rozvoji chirurgické péče o dětské pacienty přispěli významní hradečtí chirurgové jako prof. Bedrna, prof. Procházka a prof. Brzek. K další významné změně došlo v roce 1958, kdy byl ordinariát dětské chirurgie přesunut do prostor nově vzniklé budovy Dětské kliniky. Od roku 1960 se stal vedoucím lékařem ordinariátu MUDr. Hvězdoslav Stefan. Od jmenování do funkce ordináře rozvíjel doktor Stefan dětskou chirurgii po anglosaském vzoru. Soustředil se hlavně na novorozeneckou chirurgii, chirurgii vrozených vývojových vad i získaných onemocnění gastrointestinálního a uropoetického traktu, na chirurgická onemocnění endokrinního systému a na dětskou traumatologii. Znamé je například první oddělení siamských dvojčat v České republice, které bylo provedeno v roce 1980. O dva roky později byl ordinariát zrušen a oddělení bylo ustanoveno samostatným primariátem. Vedoucím lékařem se stal v té době již doc. MUDr. Hvězdoslav Stefan, CSc., který vedl pracoviště celkem 30 let. V následujících obdobích se vedoucími lékaři Oddělení dětské chirurgie stali primářka MUDr. Miroslava Králová, Ph.D. a poté primář MUDr. Jaroslav Koudelka, CSc. V tomto období byla dále rozvíjena zejména neonatologická operativa, péče o pacienty s nespecifickými střevními záněty. Byly provedeny první laparoskopické operace.

Operační sál

Došlo také k výrazné rekonstrukci prostor pracoviště, které se rozrostlo o jeden operační sál a přibyla stanice Jednotky Intenzivní Péče nižšího stupně. S narůstajícím počtem úrazů došlo k významnému rozvoji dětské traumatologie.

V roce 2001 se oddělení stalo jedním z center vysoce specializované péče pro dětské úrazy v České republice. Od té doby byl oficiální název pracoviště Oddělení dětské chirurgie a traumatologie (ODCHT). V tomto období byla také sjednocena péče o dětské urologické pacienty a založeno Dětské oddělení Urologické kliniky, které sdílí pracovní prostory a sesterský personál s pracovištěm dětské chirurgie a traumatologie. Od roku 2017 byl ustanoven vedoucím lékařem oddělení primář MUDr. Radek Štichhauer, Ph.D. Pod jeho vedením se oddělení zařadilo k prvním v České republice, kde byla provedena laparoskopická operace pro nespecifické střevní záněty a laparoskopická splenektomie. V roce 2021 byla provedena první kompletní laparoskopická operace u novorozence. Paralelně s rozvojem „měkkotkáňové“ chirurgie je patrný každoroční nárůst traumatologických pacientů a s tím přichází rozvoj dětské traumatologie, zavádění nových metod a osteosyntetických materiálů v péči o tyto pacienty.

Z hlediska léčebně preventivní péče jsou v současnosti na Klinice dětské chirurgie a traumatologie ošetřováni pacienti od narození do věku přibližně 15 let. Pracoviště disponuje 24 lůžky standardní péče, 3 lůžky nižší intenzivní péče. Pacienti jsou operováni na dvou operačních sálech a ošetřováni ve čtyřech ambulancích. Ročně je hospitalizováno přibližně 1 600 pacientů, operováno více jak 2 000 pacientů a více jak 21 000 pacientů je ošetřeno v ambulancím traktu. Spádově jsou na zdejších pracovištích ošetřováni pacienti primárně z Královéhradeckého a Pardubického kraje, ve specifických (centrových) indikacích i z ostatních částí České republiky. Příkladem může být péče o pacienty s vrozenými vadami horních končetin řešená na základě dlouhodobé úzké spolupráce s Ústavem chirurgie ruky ve Vysokém nad Jizerou. Podobně je zajišťována chirurgická

Všeobecná ambulance i zákrokový sálek

léčba mimospádových pacientů ve spolupráci s hematologickým centrem či gastroenterologickou poradnou Dětské kliniky FN HK.

Klinika je současně jedním z osmi pátých center specializované traumatologické péče pro děti v České republice. Centralizuje tak závažné dětské úrazy z Královéhradeckého, Pardubického a částečně Libereckého kraje. Objemem poskytované péče je pracoviště čtvrtým největším v České republice. Péče o dětské chirurgické pacienty je zajišťována 10 lékaři a 25 sestrami. Pro správné poskytování péče o dětsko-chirurgické pacienty je ale nezbytná úzká spolupráce napříč Fakultní nemocnicí, zejména s pracovníky Dětské kliniky, Radiologické kliniky, KARIM, KUM, Chirurgické kliniky a vlastně téměř všech oborů. Klinika dětské chirurgie a traumatologie je plně akreditovaným pracovištěm II. typu pro teoretickou a praktickou část vzdělávacího programu Dětská chirurgie. Probíhají zde atestační zkoušky z dětské chirurgie. Vedoucí lékaři pracoviště jsou dlouhodobě v úzkém kontaktu s Českou pediatriko-chirurgickou společností JEP, má členy ve výboru této společnosti, organizuje či se podílí na organizaci lokálních, republikových a v letošním roce i světového kongresu dětských chirurgů.

Výuka dětské chirurgie ve FN HK

Problematika chirurgických onemocnění v dětském věku je vyučována na Lékařské fakultě v Hradci Králové od jejího založení. K výraznému zvýšení objemu výuky došlo pod vedením prim. MUDr. Koudelky, CSc. po přelomu tisíciletí zavedením samostatných praktických cvičení. V současnosti probíhá výuka dětské chirurgie zejména v rámci oboru Chirurgie pod vedením Katedry chirurgie. Výuka se sestává jednak z přednáškové části zahrnující problematiku obecné dětské chirurgie, léčby chirurgických onemocnění dětského věku a traumatologickou problematiku dětského věku. Druhou velkou součástí výuky jsou praktická cvičení, která probíhají přímo v prostorech kliniky. Výuka je zajištěna v českém i anglickém jazyce.

V posledních dvou letech byly vypracovány materiály pro distanční výuku zejména formou e-learningových přednášek, kazuistických seminářů a testů. Výuka je aktuálně zajišťována čtyřmi lékaři s úvazky u Lékařské fakulty Hradec Králové v celkovém úhrnu 0,5 úvazku. Současně se lékaři podílejí též na postgraduální výuce. Jak bylo zmíněno výše, pracoviště je plně akreditované pro postgraduální vzdělá-

ní, a tak na oddělení probíhá nepřetržitě postgraduální výuka lékařů v oborech Traumatologie, Pediatrie, Dětská urologie, Chirurgie dle jejich vzdělávacích programů. Lékaři kliniky spolupracují též při výuce zdravotních sester Vyšší odborné školy zdravotnické a střední zdravotní školy v Hradci Králové, a to zejména v nově vzniklém oboru Dětská sestra. Klinika dětské chirurgie a traumatologie zajišťuje i praktickou část výuky středního zdravotnického personálu těchto škol.

Výzkum, studie a publikační aktivita

V posledním desetiletí probíhal výzkum pod vedením MUDr. Radka Štichhauera, Ph.D. Byl zaměřen na poranění chámovodu při operacích tříselných kýl u novorozenců a kojenců. Byl zvolen experimentální model na zvířeti. Experimentální část výzkumu probíhala ve spolupráci s viváriem Lékařské fakulty v Hradci Králové. Na tento projekt byla získána finanční podpora cestou Grantové agentury Univerzity Karlovy (GAUK). Výsledky projektu byly prezentovány

Zapojení do multicentrických klinických studií.

na světovém urologickém kongresu v Buenos Aires v roce 2017 a dětsko-chirurgických a urologických kongresech v České republice a na Slovensku. Následně byly publikovány a projekt byl hlavním tématem autorova postgraduálního studia. V současnosti jsou do postgraduálního doktorského programu zařazeni tři další lékaři. Téma výzkumu MUDr. Antonína Šafuse je použití nových osteosyntetických materiálů v léčbě dětských zlomenin, zejména v blízkosti růstových plotének. MUDr. Jana Lešková ve spolupráci s výzkumnou skupinou Porodnicko-gynekologické kliniky, jmenovitě prof. MUDr. Ivany Kacerovské, Ph.D. zahájila výzkum na téma vlivu intrauterinního zánětu na poškození plodu se zaměřením na postižení střeva. MUDr. Tomáš Merkl pod záštitou Univerzity obrany a prof. MUDr. Jiřího Párala, Ph.D. zahájil výzkum na téma vlivu podání surfaktantu na poškození plicní tkáně u polytraumatizovaných pacientů. Všechny probíhající a zahájené výzkumy mají klinickou a experimentální část.

Pracoviště se zapojilo do několika multicentrických kli-

Herna lůžkového oddělení

Personál kliniky

nických studií. Nejvýznamnější byla účast ve světové multicentrické studii zabývající se chirurgickou léčbou vrozených vývojových vad gastrointestinálního traktu v zemích s nízkým, středním a vysokým ekonomickým standardem. Výsledky této studie byly publikovány v červenci 2021 v časopise Lancet. V současnosti je přednosta kliniky koordinátorem multicentrické studie zabývající se léčbou, výsledky a posouzením nutnosti cévní operační revize u bezpulzových suprakondylických zlomenin distálního humeru u dětí. Studie probíhá na jedenácti pracovištích v České republice a na Slovensku. Výsledky retrospektivní části již byly prezentovány a publikovány v impaktovaném periodiku, prospektivní část bude hlavní náplní autorovy habilitační práce. V posledním desetiletí bylo publikováno či spolu-publikováno pracovištěm 18 článků v recenzovaných časopisech, z toho čtyři články v periodiku s IF.

Budoucnost „Dětské chirurgie“

S výjimkou COVIDových roků je v posledních dvaceti letech na pracovišti jasně patrný nárůst počtu ošetřovaných pacientů. U ambulantních ošetření došlo ke zvýšení o 35,4 %, v mimopracovní době dokonce o 50 %. V posledním období je patrný významně narůstající tlak ze strany rodičů na pobyt s dítětem za hospitalizace, nebo dokonce na ope-

račním sále. Rodiče stále častěji požadují provádění menších operačních výkonů v režimu jednodenní chirurgie. Klinika dětské chirurgie a traumatologie dlouhodobě postrádá samostatnou dospávací jednotku pro pacienty po operačních výkonech. Prostory, zejména ambulantního traktu jsou dimenzovány na množství pacientů před dvaceti lety... To jsou aktuálně asi nejobavější problémy, které kliniku trápí. Optimálním řešením by byla centralizace péče o všechny dětské pacienty ve Fakultní nemocnici do jednoho místa. Projekt „Dětské nemocnice“, jehož myšlenka byla poprvé vyslovena již v šedesátých letech minulého století, ale bohužel nebyl nikdy realizován. V současnosti běží daleko méně ambiciózní projekt, který by Klinice dětské chirurgie a traumatologie zajistil alespoň dostatečné prostory pro ambulantní péči o pacienty a paralelně vytvoření chybějící dospávací jednotky. Tím by došlo také ke zklidnění provozu na standardní lůžkové stanice a zajištění bezpečnějšího dospávání pacientů po chirurgických výkonech. Realizace tohoto projektu je bohužel také nejistá. Spolu s personální generační obměnou lékařů a sester jsou to ale nezbytné kroky, které pracoviště potřebuje k udržení nastaveného standardu péče o dětsko-chirurgické pacienty. A péče o dětské pacienty by se měla stát prioritou, protože oni jsou naší budoucností. Radek Štichauer, Jaroslav Koudelka

Ředitel FN HK prof. Palička požádal o uvolnění z funkce

Ředitel Fakultní nemocnice Hradec Králové prof. MUDr. Vladimír Palička, CSc., dr. h. c. požádal 18. 7. 2022 ministra zdravotnictví prof. MUDr. Vlastimila Válka, CSc., MBA, EBIR o uvolnění z funkce ředitele Fakultní nemocnice. Pan ministr jeho žádost přijal, požádal ho však, aby nemocnici vedl i nadále, do doby, než Ministerstvo zdravotnictví ve výběrovém řízení vybere vhodného nástupce.

„Nemocnice čelila v posledních letech extrémní zátěži v souvislosti s pandemií COVID-19 a znovu chci poděkovat všem kolegům za spolupráci v této mimořádně náročné době. Nyní je potřeba co nejrychleji dohánět kvůli pandemii odložené neakutní operace a také pokračovat ve všech rozjetých projektech, které jsou pro rozvoj FN HK zásadní,“ uvedl mimo jiné prof. Palička.

Ministr zdravotnictví Vlastimil Válek navštívil 18. července Fakultní nemocnici Hradec Králové, vyzdvihl zásluhy profesora Paličky a předal mu Čestné uznání ministra zdravotnictví jako ocenění jeho mnohaleté, úspěšné práce ve zdravotnictví. *„Profesor Palička je velkým odborníkem a velmi dobrým ředitelem Fakultní nemocnice Hradec Králové. Děkuji mu za jeho dlouholetou službu, po níž odevzdává nemocnici v lepším stavu, než ve kterém se jejího vedení ujímal. Předpokládám, že profesor Palička se bude i nadále věnovat aktivitám ve FN HK, v čemž mu přeji mnoho zdaru,“* doplnil ministr Válek.

Vážený přítelé,

při pohledu na texty, které jsem napsal do SCANu v letošním roce se nemohu ubránit pocitu, že „žijeme stále v problémech“. Bohužel je to objektivní pravda, i když subjektivně už se na to nabaluje psychická únava a stres. Ta objektivnost se mění ve smyslu obsahu. Od dominance pandemie COVID-19, která nás trápila dva roky (a určitě se ještě ozve), přes agresivní válečné napadení Ukrajiny – a následné vlny uprchlíků (kterou jsme zvládli bez větších problémů), se dostáváme do problémů ekonomických.

Co chci ale zdůraznit více než problémy, jsou úspěchy. Je jich nepochybně více než problémů, více než neúspěchů. Jen nějak ztrácíme sílu je vidět a těšit se z nich. To je nebezpečná spirála a musíme ji změnit. Stále děláme skvělou medicínu, pracoviště se rozvíjejí. Neměli jsme letos problém se zájmem o práci u nás. Ani u lékařů, ani u sester – a to je po dlouhé době poprvé. Daří se nám nakupovat výborné technické vybavení, především díky projektům REACT – a jde o vybavení za stovky milionů. Postupně připravujeme implementaci nového nemocničního informačního systému – už byl více než nejvyšší čas. Dostáváme plno děkovných dopisů a jsem rád, že většina z nich chválí především lidský, laskavý, empatický přístup našich pracovníků – bez něj by ani sebelepší přístroje nebyly postačující. To je skvělé, na tom stojí naše dobrá pověst. Těšme se z toho, hledejme v tom sílu, ale především radost.

Prof. Vladimír Palička byl tehdejším ministrem zdravotnictví jmenován ředitelem FN HK dne 9. srpna 2016 na základě výběrového řízení. FN HK, která zaměstnává přes 5 000 osob, vždy hospodařila s vyrovnaným rozpočtem. Nemocnici se v posledních letech podařilo například vybudovat přístavbu pro lineární urychlovače či novou moderní budovu Transfuzního oddělení, v současnosti centralizuje laboratorní obory a rozšiřuje pracoviště molekulární biologie, které mimo jiné provádí testování na COVID-19. Nemocnice také pokračuje v přípravách projektu Modernizace chirurgických oborů a také v přípravě stavby nové budovy Kliniky infekčních nemocí.

Jakub Sochor

Nemohu to v „posledním“ zamyšlení, které do SCANu píšu, nezmínit. Požádal jsem pana ministra o uvolnění z funkce ředitele FN. Dělal jsem šest let a chtěl jsem skončit už před rokem a byl jsem k tomu připraven. Myslím, že není dobře zůstat ve vedoucí funkci příliš dlouho, člověk ztrácí sílu a začíná se utápět v problémech. Proto i ty předchozí odstavce – problémy jsou a budou, ale musíme vidět to lepší a musíme vidět cíle a perspektivy. Nechtěl jsem odcházet „uprostřed“ pandemie, v době, kdy jsme s vypětím sil zvládali záplavu nemocných s COVIDem, vysokou nemocnost našich zaměstnanců a museli jsme zavírat některé kliniky a provozy. To bych nepovažoval za slušné. Neříkám, že nyní není co řešit, ale „lepší doba už nebude“. Jsem si vědom, že mnoho věcí se mi nepodařilo vyřešit, že například nemáme parkoviště (je ale paradoxní, že vedení zdravotnického zařízení musí věnovat pomalu více času a energie problematice, kterou má řešit někdo jiný – my máme na starosti především péči o nemocné!). Ale snad to nebylo všechno tak špatné. Velmi jsem si vážil vaší důvěry, otevřených dotazů (bylo jich 660) a námětů ke zlepšení.

Přeji tomu, kdo naši nemocnici povede dále, aby se mu vše dařilo, aby splnil nejen představy a sny, se kterými do funkce nastupuje, ale především aby co nejvíce naplnil očekávání vaše, rozvinul naši Fakultní nemocnici ještě více a aby na ni mohl být tak hrdý, jako jsme já hrdý na vás.

S díky a přáním všeho dobrého,

Vladimír Palička

Semináře pedagogických dovedností 2

Lékařská fakulta v Hradci Králové pokračovala na jaře 2022 ve **školení pedagogických dovedností v rámci celoživotního vzdělávání**.

Ve dnech 31. 5., 1. 6. a 2. 6. proběhly další tři Semináře pedagogických dovedností pro lékaře-učitele I., II., III., IV. interní kliniky, Plicní kliniky, Nefrologické kliniky, Kliniky urgentní medicíny, Kliniky onkologie a radioterapie, Psychiatrické kliniky, Urologické kliniky a Kliniky nemocí kožních a pohlavních LF HK UK. Jednalo se o jednodenní semináře, které se konaly ve Sloupovém sále a seminární místnosti Na Hradě. Formou tandemového učení **přednášely dvě lektorky Ing. Karolina Duschinská, Ph.D a PhDr. Radka High, Ph.D.** Semináře byly zařazeny do CŽV a každý účastník obdržel certifikát o absolvování tohoto semináře.

Semináře pedagogických dovedností se věnovaly zejména pojetí vyučování a roli vysokoškolského učitele, efektivnímu vyučování na vysoké škole, zajišťování kvalitního prostředí pro učení, metodám motivace a aktivního učení, vyšším myšlenkovým operacím a hloubkovému učení. Ve snaze upravit program co nejvíce směrem ke klinické výuce měly obě lektorky v dubnu 2022 možnost sledovat a zhodnotit praktickou výuku a semináře na interních klinikách LFHK a FNHK po dobu dvou dnů.

Zpětná vazba účastníků

Na závěr seminářů vyplnili všichni účastníci dotazník na zpětnou reflexi a zhodnocení seminářů. Celkovou organizací a program kurzů hodnotili lékaři jako velmi dobrou výjimečně jako spíše dobrou (viz níže).

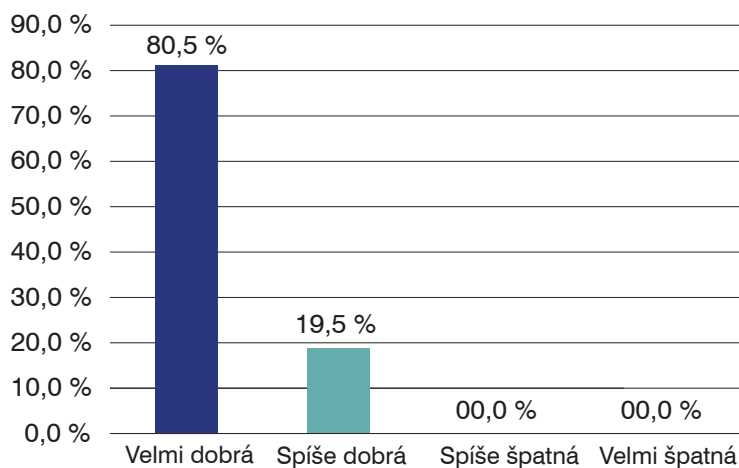
Velmi důležité pro nás byly odpovědi na otázku „*Co si z kurzu odnáším?*“ a zde je několik příkladů:

- jiný pohled na možnosti pedagogického vzdělávání
- různé způsoby, jak zlepšit výuku studentů a jak je zaujmout

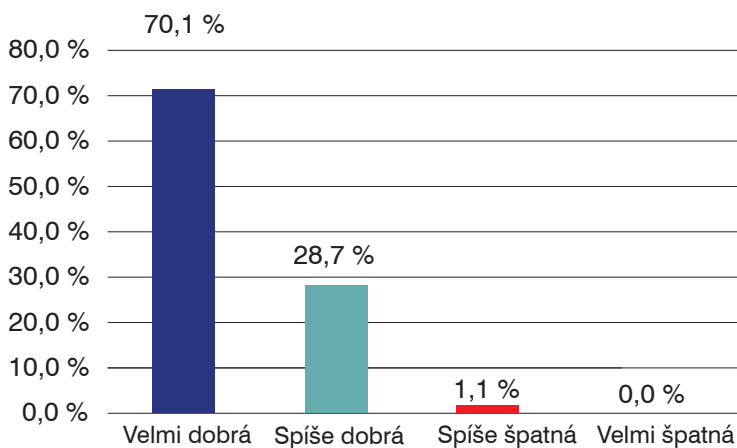
- jak zlepšit komunikaci a celkový přístup ke studentům
- náměty na zlepšení výuky
- možnosti aktivizace studentů
- jak studenty motivovat
- co udělat, aby ze mě byl lepší/dobry pedagog
- motivaci ke změnám a ke zlepšení výuky
- jak zlepšit efektivitu učení
- návod k propracovanějším kazuistikám
- ucelený nadhled na vedení výuky vysokoškolských studentů
- pocit odpovědnosti učitele za výsledky studentů
- motivaci k důkladnější přípravě výuky
- konkrétní příklady aplikované do výuky
- snahu zapojit do výuky co největší počet studentů
- užitečné informace, jak připravit přednášku
- návod, jak motivovat studenty ke zlepšování
- pozitivní informaci o tom, že LFHK dbá na pedagogickou přípravu vyučujících
- co dělám špatně, co a jak změnit
- tipy pro zpětnou vazbu
- jak aktivovat a motivovat neaktivní studenty
- jiný pohled na výuku, to co si v běžné praxi neuvědomím
- povedu lepší výuku
- přepracuji svoje přednášky dle doporučení, které si odnáším z kurzu
- informace na co si dát pozor při přípravě výuky
- mnoho cenných informací, které se budu snažit používat v praxi
- rady a návody, jak lépe učit
- spoustu dobrých tipů, jak zaujmout studenty a hlavně, jak udržet jejich pozornost
- impuls více o výuce přemýšlet

Celkové hodnocení organizace kurzu

Důležité pro nás byly také odpovědi na otázku „*Co by mělo být příště jinak?*“ a zde je několik odpovědí:

Celkové hodnocení programu kurzu

- Mělo by být nějaké příště! Doktory učit dosud nikdo systematicky neučí.
- Povinně zapojit nejen lékaře do 35 let, ale všechny, starší kolegové občas bývají horší učitelé než mladší.
- Co se týká kurzu, tak splnil očekávání. Pro příště bych rád zažil, když by se prezentovaný model výuky uvedl do praxe – organizace LF.
- Kurz pro širší posluchačstvo – vedoucí výuky na klinikách LF
- Účast i starších učitelů

výuky na naší fakultě a těšíme se na další setkání!

Také děkujeme vedení jednotlivých klinik, že umožnili účast lékařů-učitelů na seminářích pedagogických dovedností a semináře mohly takto úspěšně proběhnout.

*prof. MUDr. Jiří Mandák, Ph.D.
děkan*

*Lékařská fakulta v Hradci Králové UK
doc. MUDr. Iva Sedláková, Ph.D.
zástupce přednosty pro výuku
Porodnická a gynekologická klinika*

Noví vedoucí pracovníci

MUDr. Jana Berková
zástupkyně přednosty pro LP, Klinika urgentní medicíny FN HK

Na současném pracovišti působí od února 2013. Po studiu na Gymnáziu v Podbořanech absolvovala 3. lékařskou fakultu Univerzity Karlovy v Praze a v roce 2004 nastoupila na Chirurgické oddělení Nemocnice v Rakovníku, kde v roce 2010 úspěšně složila atestaci a získala specializovanou způsobilost z chirurgie a stala se vedoucí lékařkou chirurgické JIP. Současně také byla výjezdovým lékařem Zdravotnické záchranné služby Středočeského kraje v Rakovníku.

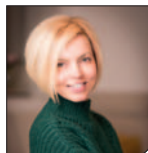
Zájem o urgentní medicínu ji přivedl na Oddělení urgentní medicíny Fakultní nemocnice v Hradci Králové. V roce 2015 získala specializaci v oboru Urgentní medicína. Urgentní medicíně se věnuje v plné šíři, nejen té nemocniční, ale také přednemocniční v současnosti jako lékař letecké výjezdové skupiny Zdravotnické záchranné služby Královéhradeckého kraje.

V roce 2018 zahájila postgraduální studium na Fakultě vojenského zdravotnictví Univerzity obrany v oboru vojenská chirurgie, cílem studia je aplikace transfuzních přípravků v přednemocniční péči u traumat (projekt RABBIT).

V rámci studia absolvovala zahraniční stáž na Department of Surgery, Division of Acute Surgery and Trauma, Los Angeles County and University of Southern California Medical Center v USA. V současnosti je členem výzkumného týmu projektu RABBIT2 (podávání plné krve u traumat).

Postupně se také začala věnovat pedagogické činnosti, nejprve jako instruktor kurzů Advanced Trauma Life Support (ATLS®), později jako instruktor a medical director kurzů Prehospital Trauma Life Support (PHTLS®), vyučující předmětu Akutní stavy ve vnitřním lékařství na LF UK v Hradci Králové a lektor postgraduálního specializačního kurzu Urgentní medicína. Pravidelně publikuje a přednáší na významných tuzemských akcích věnovaných urgentní medicíně.

MUDr. Marie Jandová, Ph.D.
zástupce přednosty pro LP, Klinika nemocí kožních a pohlavních FN HK

Paní doktorka Jandová pochází z Pardubic z rodiny s lékařskou tradicí, ale narodila se v Hradci Králové v r. 1979. V roce 1997 absolvovala sedmileté gymnázium v Pardubicích a v roce 2003 úspěšně ukončila dok-

torské studium na Lékařské fakultě v Hradci Králové. Od dob studií byl její prioritou obor dermatovenerologie. S ním se začala blíže seznamovat na kožním oddělení Nemocnice v Havlíčkově Brodě. Od r. 2004 dosud pracuje na kožní klinice FN HK, zpočátku z větší části jako učitel LF. V r. 2008 složila z tohoto oboru atestační zkoušku a v r. 2009 ukončila doktorandské studium. Nyní vede poradnu pro dermatologickou alergologii a profesionální dermatózy a provádí epikutánní testy. Kromě toho se také zabývá biologickou léčbou celého spektra kožních diagnóz, které to v současné době umožňují (psoriasis, atopický ekzém, hidradenitis suppurativa, pemphigus vulgaris, kopřivka). Je vdaná, má jednoho syna.

MUDr. Michaela Matysková Kubišová
zástupkyně přednosta pro LP, Nefrologická klinika
FN Hradec Králové

Michaela Matysková Kubišová se narodila v Hradci Králové a po absolvování Gymnázia J. K. Tyla vystudovala Lékařskou fakultu v Hradci Králové Univerzity Karlovy v Praze, kde promovala v roce 2004. Po promoci pracovala na dvou interních odděleních, nejprve v Nemocnici Opočno a. s. a později v Oblastní nemocnici Trutnov a. s. V roce 2007 nastoupila do Fakultní nemocnice v Hradci Králové na 3. interní gerontometabolickou kliniku, kde působila především v nefrologické skupině. V roce 2010 složila atestaci z nefrologie.

Po mateřské pauze se vrátila do FN HK na Hemodialyzační středisko a po vzniku Nefrologické kliniky v roce 2022 tam v současné době působí na pozici zástupkyně přednosta pro LP. Po celou dobu úzce spolupracuje s Mezioborových transplantacním centrem ve FN HK, majoritně se věnuje transplantacní nefrologii a vede program transplantace ledviny od žijících dárců ve FN HK. V letech 2012 a 2013 získávala odborné zkušenosti v Institutu klinické a experimentální medicíny v Praze, kde vykonávala jednou týdně ambulantní praxi. Dlouhodobě se aktivně zapojuje do výuky v rámci vzdělávání mediků Lékařské fakulty UK v HK i lékařů připravujících se na atestaci z nefrologie.

MUDr. Lukáš Nechvátal
vedoucí lékař Oddělení chirurgických a ambulantních
provozů FN HK

Lukáš Nechvátal se narodil 16. 8. 1973 ve Znojmě. Žije s rodinou v Sopřechi.

V roce 1991 ukončil studium na Gymnáziu Voděradská v Praze. Od roku 1992 studoval medicínu na 3. Lékařské fakultě Univerzity Karlovy. Studium dokončil v roce 1998.

V tomto roce nastoupil jako lékař na oddělení onkologie a chirurgie v Pardubické nemocnici, kde pracoval až do roku 2009. V průběhu získal atestaci 1. stupně z chirurgie (2002) a nástavbovou atestaci z klinické onkologie (2006).

Od června roku 2009 pracuje ve Fakultní nemocnici Hra-

dec Králové na chirurgické klinice jako odborný lékař. Od roku 2010 pracuje na oddělní úrazové chirurgie. Atestaci z oboru úrazová chirurgie získal v roce 2015. MUDr. Lukáš Nechvátal je členem odborných společností – Česká chirurgická společnost, Česká společnost pro úrazovou chirurgii (ČSUCH), Česká společnost klinické onkologie a The European Trauma Society (ETS).

Účastnil se certifikovaných kurzů: AO kurzy základní Praha 2011; pokročilí Seč 2012 a ruka, Seč, 2017, ATLS Hradec Králové, 2012 a ASSET, Los Angeles, 2013

V rámci celoživotního vzdělání se podílí na přednáškové činnosti a výuce studentů LF.

Spolupracuje na přípravě nového nemocničního informačního systému, ambulantních provozů a jednodenní chirurgie v rámci nového oddělení OCHAP.

Mgr. Kateřina Zárecká
vrchní sestra Oddělení chirurgických a ambulantních
provozů FN HK

Narodila se 3. 7. 1978 v Hradci Králové, je vdaná a má dvě děti. Od svého narození je úzce spjata s Hradcem Králové, kde po základní škole vystudovala na Střední zdravotnické škole obor všeobecná sestra. Toto studium zakončila v roce 1996 maturitní zkouškou, po které nastoupila do zaměstnání ve FN HK na JIP Chirurgické kliniky. V roce 2002 úspěšně ukončila specializační studium ARIP a v roce 2003 absolvovala stáž v nemocnici CHARITE Berlín.

Již v průběhu mateřské dovolené započala bakalářské studium obor Ošetřovatelství na Univerzitě Karlově Lékařské fakulty v Hradci Králové. Od roku 2009 nastoupila na Oddělení urgentní medicíny FN HK jako všeobecná sestra a vedoucí sestra směny. V roce 2011 úspěšně zakončila bakalářské studium složením státní zkoušky z ošetřovatelství v klinických oborech, psychologie a teorie ošetřovatelství. V roce 2018 ukončila magisterské studium oboru Intenzivní péče na Lékařské fakultě Masarykovy univerzity Brno složením státní zkoušky z intenzivní ošetřovatelské péče v interních oborech, státní zkoušky z intenzivní ošetřovatelské péče v chirurgických oborech, ošetřovatelské péče v přednemocniční a anesteziologicko-resuscitační a intenzivní medicíně.

S využitím svých praktických znalostí se aktivně účastní na kongresech a přednáškách v oblastech EMERGENCY SEVERITY INDEX, EMERGENCY V PRAXI, Specializovaná ošetřovatelská péče u polytraumat a popálenin. Pro potřeby FN HK pravidelně přednáší studentům specializačního studia SIP (dříve ARIP) a věnuje se dalším aktivitám jako je interní školení KUM (EMERGENCY SEVERITY INDEX) nebo spolupráce na tvorbě nového informačního systému ve FN HK. Svou dlouhodobou praxi ve zdravotnictví a získané praktické i teoretické zkušenosti chce dále rozvíjet. V současné době se na nově vzniklé pozici vrchní sestry Oddělení chirurgických ambulantních provozů aktivně zapojila v realizačním týmu výstavby nového pavilonu, kam se budou přesunovat ambulance chirurgických oborů FN HK.

Hradecký kardiologický den

Ocenění pro MUDr. Špatenku za přínos pro rozvoj Tkáňové banky FN Motol

Kardiologická klinika uspořádala 30. 5. 2022 ve Výukovém centru LF v areálu FN Hradecký kardiologický den. Akce byla pořádána pod záštitou ředitele FN Hradec Králové prof. MUDr. Vladimíra Paličky, CSc., děkana LF UK v Hradci Králové prof. MUDr. Jiřího Mandáka, Ph.D. a České společnosti kardiologické chirurgie. V rámci slavnostního zahájení pronesl úvodní slovo děkan LF prof. MUDr. Jiří Mandák, Ph.D. a přednosta kardiologické kliniky prof. MUDr. Jan Vojáček, Ph.D. Byli jsme rádi, že se naše každoroční odborná akce, pořádaná Kardiologickou klinikou, mohla po dvouleté přestávce vynucené opatřeními v souvislosti s COVID-19 uskutečnit. Není nad atmosféru přímého setkávání a živé diskuze.

Na počátku konference předal děkan LF prof. Mandák ocenění Lékařské fakulty v Hradci Králové MUDr. Jaroslavu Špatenkovi za jeho přínos pro rozvoj Tkáňové banky FN Motol a za vynikající spolupráci s naší Kardiologickou klinikou. V návaznosti na to připomněl primář Burkert zásluhy MUDr. Špatenky na rozvoj programu implantace aortálního homograftu. Zdůraznil, že MUDr. Špatenka tento program v Československu zahájil před 40 lety. V rámci společenského úvodu jsme si připomněli nedožití 100. narození prof. V. Brzka. Je cenné, aby i příští generace dnes mladých chirurgů věděla, kdo byl ten mimořádně zručný a všestranný chirurg, který spoluvytvářel věhlas hradecké medicíny. Prof. J. Krejsek připomněl svým příspěvkem našeho kolegu MUDr. Pavla Kuneše, který nás předčasně opustil. Název přednášky: „Lékař se schopností předvídat budoucí“, nejlépe charakterizuje filozoficky laděnou přednášku. Uvedl, jak hluboce Pavel Kuneš rozuměl určitým oblastem imunologie,

kam soustředil své bádání, a kde uplatnil nejen své odborné a vědecké kvality, ale kde též uplatnil svou filozofii vnímání vědy a svůj kulturní rozhled. Nám zůstává vzpomínka na kolegu, který s námi strávil větší část svého profesního života.

Velmi jsme přivítali, že se naší akce aktivně zúčastnili i kardiologové a že jsme se mohli dozvědět více o jejich pohledu na styčné oblasti naší medicínské problematiky. Zazněla tak přednáška doc. Štáska o možnostech intervenční kardiologie, primáře J. Matějky z PKN Pardubice o chronických koronárních syndromech a přínosu nové terminologie pro změnu přístupu k nemocným. Primář Polášek (KN Liberec) promluvil o kardiostimulaci převodního systému. MUDr. Brtko prezentoval pohled na řešení stenózy kmene levé věnčité tepny s pomocí PCI a připomněl otazníky nad studii EXCEL trial. Z dalších témat, která na konferenci zazněla, byla zajímavá přednáška primáře MUDr. Š. Černého z Homolky, který shrnul současnou pozici kardiologické robotiky a to v evropském měřítku. Doc. Pojar pak přednesl naše poměrně bohaté zkušenosti s robotickým odběrem mamární tepny pro miniinvazivní revaskularizaci přední mezikomorové větve. Doc. P. Fila z CKTCH Brno uvedl zkušenosti Brněnského pracoviště s řešením anuloaortální ektazie s pomocí zevní opory (metoda PEARS). Doc. P. Kačer (FNKV, Praha) uvedl své velké zkušenosti s chirurgickou léčbou akutní a subakutní formy poinfarktové rupy volné stěny levé komory srdeční.

V rámci sdělení pro a proti zazněla zajímavá přednáška s poučnou diskuzí od doc. Hamana, který hovořil proti standardnímu uzavírání ouška levé síně při fibrilaci síní, zatímco dr. Gofus se výborně zhostil role obhájce standardního uzavírání ouška levé srdeční síně. Prof. P. Žáček přednesl zkušenosti se selektivní perfuzí aortálního oblouku u chirurgické léčby intrakardiální extenze Grawitzova nádoru. Od primáře I. Hanke zazněla přednáška o jeho pohledu na současný stav torakochirurgie v ČR a výhledech do budoucna. Především zdůraznil roli šetrných miniinvazivních (torakoskopických) přístupů v hrudní chirurgii. M. Volt pak uvedl zábavnou formou svůj pohled na současnou úroveň perfuziologie.

Bylo nám potěšením, že jsme akci zahrnutou do systému celoživotního vzdělávání ČLK a též zaevidovanou Českou asociací sester mohli opět po roce uskutečnit.

prof. MUDr. Jan Harrer, CSc.
prof. MUDr. Jan Vojáček, Ph.D.

LF HK Medicast

Lékařská fakulta v Hradci Králové spustila začátkem července historicky první podcast s názvem LF HK Medicast. Podcast vychází jednou za dva týdny ve středu a věnuje se medicíně, vědě, studiu a všemu, co s nimi souvisí. Hosty podcastu jsou akademici, studenti, absolventi i uchazeči, kteří se věnují aktuálním i nadčasovým té-

matům, aby posluchači podcastu mohli blíže poznat jak fakultu, tak především osobnosti, které ji tvoří.

Jednotlivé díly LF HK Medicastu jsou dostupné např. ve Spotify nebo Google Podcasts.

Medicast

Inovace z Fakultní nemocnice Hradec Králové

Začátkem roku 2020 získala Fakultní nemocnice dotační projekt od Technologické agentury ČR v rámci programu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací GAMA 2 na podporu ověření výsledků aplikovaného výzkumu (tzv. „Proof of Concept“). Projekt byl zaměřen na praktické uplatnění a přípravu následného komerčního využití výsledků výzkumu. V rámci projektu GAMA 2 byly mimo jiné podpořeny i dva dílčí projekty z oblasti ošetrovatelské a rehabilitační péče. Potřeba poskytnout pacientům odpovídající péči, podpořit udržení dobré kvality života a v neposlední řadě usnadnit práci ošetřujícímu personálu, vznikla na Neurologické a Rehabilitační klinice, kde byly pod vedením hlavních řešitelů projektů, staniční sestry Mgr. Petry Šolínové a ergoterapeutky Mgr. Mariky Hrušové, vyvinuty dvě unikátní pomůcky.

Hlavokrční ortéza – ulehčuje pacientům jejich každodenní činnosti

(Mgr. Petra Šolínová, Mgr. Ivana Dvořáčková, Ph.D., MUDr. Jan Mejzlík, Ph.D.)

Některá neurologická onemocnění se projevují **slabostí svalstva šíje**, což způsobuje poruchu vzpřímeného držení v oblasti krční a hrudní páteře (syndrom spadlé hlavy, *dropped head syndrome*). Vznikají tak **potíže s příjmem potravy, porucha polykání s rizikem aspirace** a celkově dochází

ke **snížení kvality života** i při běžných denních činnostech jako je čtení, práce na počítači nebo sledování televize. Jednou z nejčastějších příčin těchto obtíží je neurodegenerativní onemocnění – amyotrofická laterální skleróza (ALS). U nemocných dochází k postupné progresivní svalové slabosti, včetně postižení dýchacích svalů. To vše se děje při zachování psychických a mentálních schopností.

Youtube,
hlavokrční ortéza

Mezera v nabídce kompenzačních pomůcek

Pomůcka je zhotovena z kombinace plastu, hliníku a textilního potahu, která prostřednictvím dlahy přiložené a fixované k hlavě a trupu **udrží vzpřímené postavení hlavy a krku** a zajišťuje **stabilitu páteře**. Upevnění ortézy k tělu i hlavě zajišťují nastavitelné popruhy a suché zipy. Vzpřímená poloha hlavy snižuje riziko vdechnutí potravy a zároveň umožní uživateli provádět běžné denní činnosti. Velkou výhodou pomůcky je snadná manipulace a údržba a možnost individuální výroby, přímo dle dispozic uživatele. Testování prototypu probíhalo jak v **nemocničním prostředí**, tak i v **domácích podmínkách** (Fakultní nemocnice Hradec Králové, Hamzova odborná léčebna pro děti a dospělé v Lužičkošumberku, Domov sv. Josefa v Žirči, u klientů spolku ALSA sdružujícího pacienty s ALS, u jejich blízkých a profesionálu o ně pečujícího).

Transfer jede!

Řešení je chráněno evropským průmyslovým vzorem č. 008597157-0001 a českým průmyslovým vzorem č. 37908. V červnu zaměstnanci **Centra transferu biomedicínských technologií** dokončili jednání s výrobcem protetických pomůcek z Hradce Králové a uzavřeli první nevýhradní licenční smlouvu k **evropskému a českému průmyslovému vzoru, know-how** vztahujícímu se k předmětnému technickému řešení a **právu využívat audiovizuální dílo** (instruktážní a propagační video smyčku – viz. QR kód). Odborníci z Centra transferu biomedicínských technologií nadále spolupracují s původci a hledají další možnosti komercializace tak, aby se pomůcka dostala k co nejvyššímu počtu pacientů.

Velkou konkurenční výhodou ortézy je fakt, že žádná jiná pomůcka, která by zajistila vzpřímené držení hlavy tak, aby bylo zachováno bezpečné polykání a kvalita života, **není na trhu v ČR dostupná**. V současné době používané fixační límce sice polohu hlavy stabilizují, podepření brady však zároveň znesnadňuje otevírání úst a žvýkání. Hlavokrční ortéza je určena do zařízení akutní a následně lůžkové péče, rehabilitačních ústavů, ústavů sociální péče i do domácího prostředí. Pomůcku může jednoduše používat jak odborný zdravotnický personál, tak i pečující osoby v domácím prostředí. Pomůcku pacientům **plně uhradí zdravotní pojišťovna na základě poukazu k výrobě** individuálně vyráběného zdravotnického prostředku.

Závěs pro paretickou horní končetinu – zvyšuje komfort a usnadňuje sebeobsluhu

(Mgr. Marika Hrušová, Mgr. Ondřej Němeček)

Jedním z nejčastějších následků cévní mozkové příhody či traumatu je **ochrnutí (paréza) horní končetiny** v oblasti pažní pleteně. Pacienti ovládají postiženou končetinu obtížně, čímž dochází k bolestivému přetěžování měkkých tkání v oblasti ramene. Omezená hybnost horní končetiny zároveň pacientům znemožňuje provádět běžné každodenní činnosti jako je například dosah, úchop nebo manipulace s předmětem a pacient se tak stává závislý na okolí. Vedle nezastupitelné role intenzivní rehabilitace je nutné dočasné polohování končetiny, k čemuž se využívají různé kompenzační pomůcky.

V současné době je běžným řešením pro znehybnění končetiny například netkaný trojčipový šátek nebo závěs pro paži „taškového“ typu, kdy je předloktí uloženo v měkké „tašce“ s volným zápěstím. Jejich nevýhodou je fakt, že často **přetěžují krční páteř a působí tím bolestí či otoky**. Zároveň pro pacienta bývá obtížné si postiženou horní končetinu do takových pomůcek samostatně zafixovat.

Youtube,
závěs pro paretickou
končetinu

Větší komfort a snadnější manipulace

Fyzioterapeuti z Fakultní nemocnice Hradec Králové vyvinuli novou pomůcku – **závěs pro paretickou končetinu**, určenou pro **jednoduché zafixování** postižené končetiny do ideální polohy **bez nutnosti zavěšení přes oblast krku**. Díky jednoduchosti a snadné manipulaci se závěsem si ho může pacient nasadit sám. Závěs fixuje loketní kloub a zápěstí do „kapsy“, která tvoří oporu a zajišťuje ideální polohu končetiny tak, aby nepoškodila svaly a klouby horní končetiny, čímž zvyšuje pacientovu možnost sebeobsluhy a kvalitu života v době rekonvalescence. Vhodnou délku závěsu si nastavuje uživatel povolením nebo přitážením suchých zipů, čímž si jinak **univerzální pomůcku upraví sobě na míru**. Závěs pro paretickou končetinu je určen na přechodné období, dokud se funkce postižené končetiny nezlepší, nebo dokud se nestabilizuje stav pacienta natolik, kdy lze pacienta vybavit vhodnou ortézou. Prototypy byly průběžně **testovány** ve Fakultní nemocnici Hradec Králové a na základě zpětné vazby odborných pracovníků i samotných uživatelů **upravovány** až do finální podoby.

Kromě využití závěsu u pacientů po cévní mozkové příhodě, u paréz pažní pleteně, periferních paréz po úrazech horní končetiny, kde je nutné dočasné polohování, nachází závěs využití například i u Sudeckova syndromu, který se projevuje mimo jiné i otokem. Závěs je navržen tak, aby **zajistil menší ohyb v loketním kloubu a tím i lepší odtok lymfy** z horní končetiny. Tím se **snižuje riziko otoku, zlepšuje se průběh rehabilitace a minimalizuje se vznik sekundárních obtíží**. Manipulace se závěsem je navíc velmi snadná a pacient ji zvládá sám.

Do praxe!

Technické řešení směřuje k ochraně českým užitečným vzorem. Odborníci z Centra transferu biomedicínských technologií pracují na nalezení vhodného **nabyvatele licence**. Zájemcům budou moci poskytnout licenci k českému **užitečnému vzoru, know-how** vztahující se k technickému řešení i **právo využívat audiovizuální dílo** (instruktažní a propagační video smyčku – viz. QR kód).

Vývoj nové pomůcky reaguje na zvyšující se potřebu ošetrovatelské péče u nemocných s poruchou hybnosti horní končetiny podstupujících rehabilitaci v oblasti neurologie, traumatologie či ortopedie.

Více informací

Pro více informací můžete kontaktovat vedoucí Centra transferu biomedicínských technologií Mgr. Lucii Bartošovou, Ph.D. na e-mailu lucie.bartosova@fnhk.cz nebo telefonu +420 727 802 314.

Mgr. Petra Šolínová Neurologická klinika, staniční sestra

Mgr. Petra Šolínová je staniční sestrou na Neurologické klinice ve Fakultní nemocnici Hradec Králové, koordinátorkou klinických studií, řešitelkou výzkumných projektů, externí lektorkou a autorkou & spoluautorkou publikací v odborných časopisech.

Magistra Šolínová v roce 1998 vystudovala Střední zdravotní školu v Novém Bydžově. V roce 2013 navázala studiem na Technické Univerzitě v Liberci na Fakultě zdravotnických studií. V roce 2018 své studium zakončila na téže fakultě, ale na Univerzitě v Pardubicích.

Svou praxi započala v roce 2003 v domově důchodců Humberky, kde pracovala nejdříve jako rehabilitační pracovníce, později jako terapeut pro volnočasové aktivity a nakonec jako všeobecná sestra. Od roku 2009 magistra Šolínová pracuje ve Fakultní nemocnici na Neurologické klinice jako staniční sestra. Od roku 2020 se externě věnuje výuce na Lékařské Fakultě v Hradci Králové a na Vyšší odborné škole zdravotnické a Střední zdravotnické škole. Mimo své běžné pracovní aktivity je magistra Šolínová aktivně zapojena v klinických studiích a výzkumných projektech. Vedle svého hlavního zaměření rovněž absolvovala rekvalifikační kurz pro sportovní a rekondiční masáže, muzikoterapii, arteterapii, ergoterapii, péči o geriatrického pacienta nebo také kurz psychosociální intervenční péče. Magistra Šolínová se také věnuje publikační činnosti v odborném časopise „Sestra“.

Její největším koníčkem a zároveň odpočinkem je zahrada, na které v loňském roce vybudovala koupací jezírko a letos dřevěný skleník. Vášní pro ni jsou věci s historií, jako například starý dřevěný nábytek a jeho renovace. Ve volném čase se ráda věnuje svému pejskovi, cestování nebo aranžování květin. Ve své praxi využívá všech získaných poznatků k maximalizaci pohodlí svých pacientů a svou inovativní činností se snaží zpříjemnit a zefektivnit období jejich rekonvalescence.

Rehabilitační klinika Ergoterapeut

Mgr. Marika Hrušová je ergoterapeutem na Rehabilitační klinice ve Fakultní nemocnici Hradec Králové, členkou České asociace ergoterapeutů, zkušenou lektorkou v oblastech rehabilitačního ošetrovatelství a ergoterapie a účastnicí obdobně zaměřených specializačních kurzů.

Magistra Hrušová se narodila 4. 6. 1974 v Hradci Králové a svůj obor Ergoterapie dokončila v roce 1998 na 1. lékařské fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Do Fakultní nemocnice Hradec Králové nastoupila v roce 2000, krátce poté začala pracovat v Zařízení pro zdravotně posti-

žené Daneta, kde na pozici ergoterapeuta vedla ergoterapeutické dílny pro osoby se zdravotním postižením, prováděla nácvik sebeobslužných činností a činností podporujících soběstačnost. V roce 2008 se vrátila do Fakultní nemocnice na Rehabilitační kliniku, kde se zaměřuje na oblast ergodiagnostiky a ergoterapie spočívající v nácviku soběstačnosti a denních činností u osob se zdravotním postižením, terapii ruky (funkčního úchopu), poradenství v oblasti praktického používání technických pomůcek. Věnuje se i lektorské činnosti pro zdravotnické pracovníky a pracovníky sociálních služeb z oblasti ergoterapie a ergonomie práce. V roce 2014 vykonala magistra Hrušová atestační zkoušky v rámci Specializačního vzdělávání Ergoterapie pro dospělé (NCO NZO Brno) a v roce 2019 úspěšně dokončila navazující magisterské studium v oboru Koordinace rehabilitace a dlouhodobé zdravotně sociální péče na Fakultě zdravotnických studií Ostravské Univerzity.

V minulých letech vyučovala studenty Vyšší odborné školy

zdravotnické a Střední zdravotnické školy obor Rehabilitační ošetřovatelství. V současné době se podílí na výuce studentů Lékařské fakulty v Hradci Králové. Od roku 2007 se svými kolegy školí zaměstnance Fakultní nemocnice na téma Ergonomie práce a Bezpečné manipulace s pacienty. Zároveň pravidelně přednáší na vzdělávacích akcích a oborových konferencích zkušenosti z vlastní praxe ergoterapeutky.

Kromě pracovních aktivit se ve volném čase věnuje rodině a cestování. Má dvě dospělé děti a vnoučka. Od dětství byla aktivní v kreativních činnostech, od batikování, malování až k pletení košíků a šití. Díky těmto aktivitám získává mnoho nápadů pro usnadnění zvládnání denních aktivit a zájmů v rámci postižení u svých pacientů. Cílem magistry Hrušové je, aby byl pacient co nejvíce samostatný a soběstačný ve svém životě. Díky její iniciativní a inspirující práci vznikl například výše zmiňovaný závěs pro paretickou horní končetinu, který využívá ve své praxi a zpřijemňuje tak dobu rekonvalescence svým pacientům.

Nanomateriály, dvě strany jedné mince

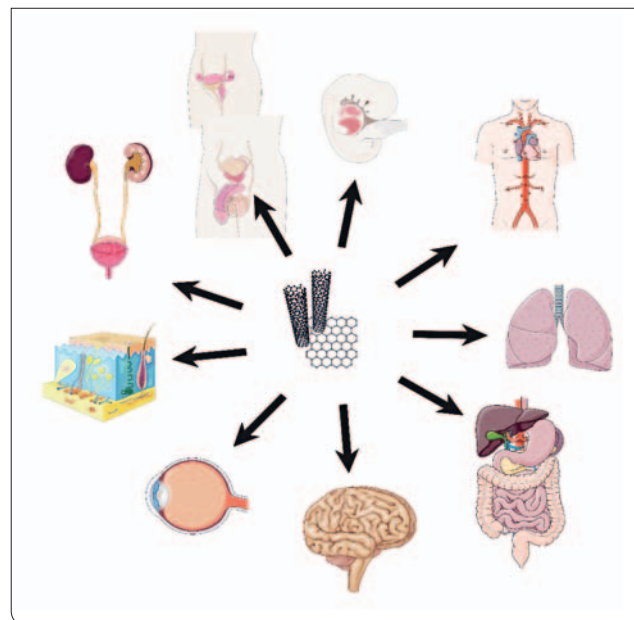
Unikátní projekt propojil výzkum nanočástic v Hradci Králové a Pardubicích

V letošním roce končí čtyřletý výzkumný projekt NanoBio (Nanomateriály a jejich účinky na živé organismy), jehož hlavním cílem bylo posílení mezioborové spolupráce ve výzkumu nanomateriálů a při studiu jejich účinků na živé organismy. Unikátní mezioborová spolupráce umožnila nejen vývoj nových materiálů a jejich detailní charakterizaci, ale poskytla také panel experimentálně ověřených metod pro testování vlivu vybraných nanomateriálů na lidský organismus.

Na realizaci cílů projektu se podíleli odborníci z Fakulty chemicko-technologické Univerzity Pardubice (Katedra biologických a biochemických věd a Centrum materiálů a nanotechnologií) a dále odborníci z Lékařské fakulty v Hradci Králové (Ústav preventivního lékařství, Ústav lékařské biologie a genetiky, Ústav histologie a embryologie a Ústav lékařské biofyziky) a z Fakultní nemocnice v Hradci Králové (Ústav klinické imunologie a alergologie). Ve výzkumu se tak sešli chemici, biochemici, toxikologové, imunologové, fyziologové, biologové, histologové a biofyzici. V průběhu projektu se podařilo vybudovat špičkové materiální a personální zázemí testovacího centra, které je nyní schopné prověřovat bezpečnost různých nanomateriálů pomocí optimalizovaných testů cytotoxicity, imunotoxicity a genotoxicity. Byla navázána spolupráce s renomovaným pracovištěm „Molecular & Translational Medicine, Trinity College“ v Dublinu a s Výzkumným ústavem veterinárního lékařství, v. v. i. Brno.

Nanomateriály se stále častěji uplatňují nejen v průmyslu, ale také v biomedicině a v oblastech životního prostředí. Jsou bezesporu fascinujícím fenoménem naší doby, nicméně, jako každá jiná lidská aktivita, mohou i ony za jistých okolností představovat zdroj negativních zdravotních účinků (nebezpečnosti). Díky velmi malým rozměrům nanočástic dochází po jejich rychlé absorpci do systémové cirkulace člověka

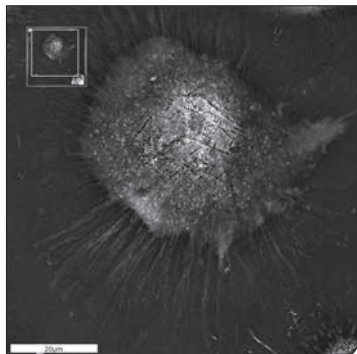
k distribuci prakticky do všech tělních orgánů a tkání a k ovlivňování biochemických a fyziologických mechanismů. Některé nanočástice mohou v organismu přetrvávat značnou dobu (týdny až měsíce), přičemž tato doba je determinována jejich povrchovými fyzikálně-chemickými vlastnostmi a charakterem interakcí s biomolekulami.

Obrázek: Nanočástice mohou ovlivňovat prakticky všechny tělní kompartmenty

Parts of the figure were drawn by using pictures from Servier Medical Art. Servier, licensed under a Creative Commons Attribution 3.0 Unported License (autor obrázku Drahomíra Holmannová)

Ve světle výše uvedených skutečností je zřejmé, že ruku v ruce s vývojem a výrobou stále nových nanomateriálů musí přicházet i odpovídající formy hodnocení jejich potenciální nebezpečnosti pro člověka a prostředí. Bohužel nutno přiznat, že úroveň našich vědomostí je v oblastech hodnocení nebezpečnosti nanomateriálů zatím poměrně omezená a rozvoj oboru nanotoxikologie nestačí sledovat jejich produkci a distribuci.

Nano – Macrophage CNT1

Významnou komplikací jsou v tomto směru specifické vlastnosti nanočástic, které znemožňují spolehlivé testování materiálu standardními toxikologickými metodami. Z tohoto důvodu je naprosto nezbytné optimalizovat/upravit stávající testy toxicity a vyvíjet nové. Navíc, při finálním hodnocení

úrovně zdravotních rizik je nutné brát v úvahu i velkou variabilitu vlastností nanočástic v různých (bio)prostředích.

Vzhledem ke komplikovaným fyzikálně-chemickým vlastnostem nanočástic a k jejich nestandardnímu chování v prostředí je nutnou podmínkou seriózního přístupu k výzkumu nebezpečnosti nanočástic týmová multidisciplinarita.

Právě v této charakteristice lze spatřovat unikátnost projektu NanoBio, neboť díky spolupráci tří institucí a jejich sedmi pracovišť se podařilo sestavit široký tým profesionálů, jejichž spolupráce pomohla získat komplexnější pohled na problematiku odhadu úrovně souvisejících zdravotních rizik pro člověka.

S ohledem na toxikologická fakta a s ohledem na širší výzkumu a stále se zvyšující produkci nanomateriálů bych rád zdůraznil, že je opravdu nejvyšší čas věnovat hodnocení jejich vlivu na lidský organismus mimořádnou pozornost. V současné době máme v rukou poměrně efektivní nástroj odhadu nebezpečnosti nanočástic, s jehož pomocí se v nejbližší době chceme soustředit na oblast nově vyvíjených nano-kandidátů pro medicínské aplikace v oblastech diagnostiky a terapie. Kritéria vhodnosti nových nanomateriálů budou aplikační funkčnost, nízká toxicita a rychlá post-aplikační eliminace z organismu. Tato kritéria kombinují terapeutickou/diagnostickou vhodnost s bezpečností pacientů a nemocničního personálu, který s nimi bude přicházet do kontaktu.

Projekt byl finančně podporován z Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání v rámci výzvy Předaplikační výzkum pro ITI.

prof. Ing. Zdeněk Fiala, CSc.

hlavní koordinátor výzkumných týmů z LF HK a FN HK

Nano Bio video YT

SKVIMP opět v Hradci Králové

Ve dnech 2.–4. 6. 2022 se v Hradci Králové konal letos již 38. mezinárodní kongres Společnosti klinické výživy a metabolické péče (SKVIMP), který tradičně spolupřipřádá III. interní gerontometabolická klinika Fakultní nemocnice Hradec Králové.

SKVIMP je odborná společnost dobrovolně sdružující lékaře různých specializací, farmaceuty, zdravotní sestry, nutriční terapeutky a ostatní pracovníky ve zdravotnictví a příbuzných oborech se zájmem o klinickou výživu a metabolismus. SKVIMP byla založena roku 1985 a její existence je úzce spjata s lékaři III. interní gerontometabolické kliniky Fakultní nemocnice Hradec Králové. Založení SKVIMP organizoval a opakovaně byl zvolen jejím předsedou prof. MUDr. Zdeněk Zadák, CSc., posléze prof. MUDr. Luboš Sobotka, CSc., a současnými aktivními členy výboru SKVIMP jsou dále prof. MUDr. Vladimír Blaha, CSc. (t.č. také přednosta III. interní gerontometabolické kliniky Fakultní nemocnice Hradec Králové), MUDr. Jan Maňák, Ph.D. a MUDr. Eduard Havel, Ph.D.

Od svého založení pořádala společnost SKVIMP pravidelné kongresy v Hradci Králové, které měly a mají stále vysokou návštěvnost. A již tradičně se nejen organizace, ale také odborné náplně zhostili letos lékaři III. interní gerontometabolické kliniky Fakultní nemocnice Hradec Králové. Prof. Sobotka vystoupil se sdělením Obezita z pohledu minerálového metabolismu a Anabolická rezistence u seniorů – úloha speciálních doplňků a aminokyselin, prof. Zadák přednášel na téma Klinický význam esenciálních li-

pidů – kde končí současné poznání, prof. Blaha hovořil na téma Regulace glykémie a inzulínová rezistence u kriticky nemocných a Využití lipoproteinové aferézy v léčbě metabolických onemocnění, MUDr. Maňák uvedl recentní guidelines - Těžká akutní pankreatitis – klinický doporučený postup. MUDr. Bureš rozebral téma Role β -hydroxy- β -methylmásečné kyseliny (HMB) v klinické výživě, MUDr. E. Havel Otazníky kolem perioperační výživy. V rámci kongresu bylo i vyhlášení výsledků soutěže o nejlepší publikace SKVIMP 2020-2022, které získal kolektiv autorů ze III. interní gerontometabolické kliniky Fakultní nemocnice Hradec Králové (Skořepa P, Sobotka O, Vaněk J, Tichá A, Fortunato J, Maňák J, Blaha V, Horáček JM, Sobotka L. The Impact of Glucose-Based or Lipid-Based Total Parenteral Nutrition on the Free Fatty Acids Profile in Critically Ill Patients. *Nutrients*. 2020 May 11;12(5):1373).

A ještě dodáváme pár čísel: Letošní ročník kongresu byl rekordní po více stránkách. Letos se ho zúčastnilo celkem 420 osob. 339 účastníků bylo z řad lékařů a sester, 81 účastníků bylo z řad vystavujících firem. Vystavujících firem bylo celkem 16. Na programu bylo celkem 75 přednášek, což byl opět rekordní počet. Jedna z významných přednášek byla tradiční Krufova přednáška, kterou měl letos MUDr. Šenkyřík na téma domácí parenterální a enterální výživa. Přednášky simultánně probíhaly ve 3 přednáškových sekcích, letos poprvé. Program kongresu je k nahlédnutí na [SKVIMP_2022_program_upr.pdf](#).

Prof. MUDr. Vladimír Blaha, CSc.

Péče o zaměstnance FN HK

Gallery Beta FKSP

Příděl do osobních zaměstnaneckých kont FKSP

Částky na nákup benefitů prostřednictvím cafe-terie Gallery Beta

Zaměstnanci FN HK dostávají každoročně nad rámec svých platů ještě bodový příděl na nákup volnočasových benefitů nepeněžní formou. V praxi to znamená, že každý jeden bod v osobním kontě rovná se hodnotě jedné koruny české. Nákupy benefitů probíhají tzv. nepeněžní formou.

Výše přídělu na daný rok se odvíjí od celkové částky, kterou nemocnice obdrží do Fondu kulturních a sociálních potřeb od zřizovatele, což jsou ze zákona 2 % z celkového ročního objemu na platy všech zaměstnanců FN HK.

Příložený graf ukazuje, jak se v průběhu uplynulých 8 let neustále zvyšuje roční příděl do osobních kont, protože trvale stoupají platy našich zaměstnanců. V letošním roce zaměstnanci obdrželi v součtu rekordní částku 15 200 bodů / Kč na nákup benefitů dle svého vlastního výběru a svých preferencí. Nakupovat mohou v kategoriích Dovolená, Zdraví,

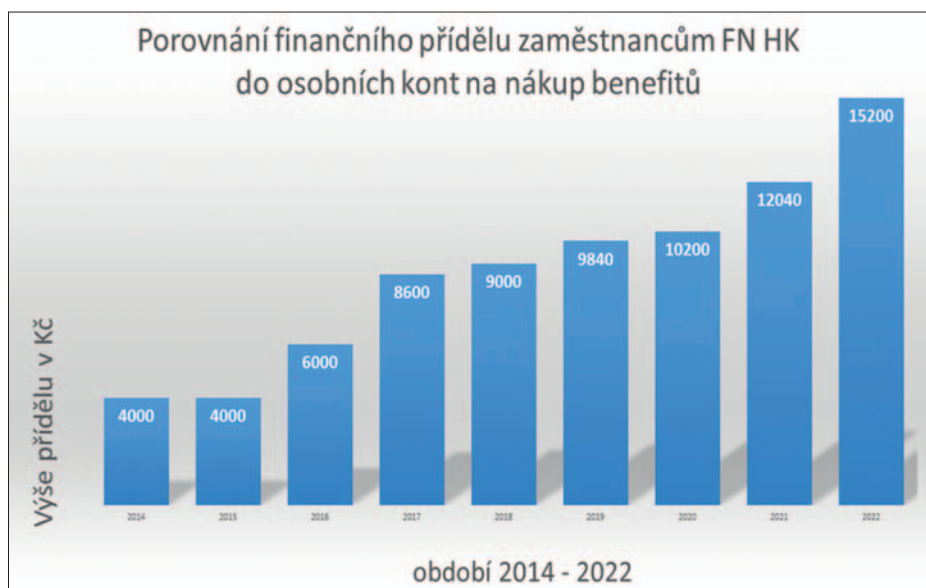
Jednorázový příspěvek od zaměstnavatele na penzijní připojištění

Jako každoročně na podzim, blíží se i letos termín podávání žádostí o jednorázový příspěvek od zaměstnavatele na penzijní připojištění, případně doplňkové penzijní připojištění.

Příspěvek je vyplácen z osobních kont FKSP a je možné o něj požádat vždy v období **od 1. 10. do 20. 11.** Žádat mohou jak zaměstnanci, kteří tento benefit z FKSP každý měsíc využívají, tak Ti, kteří si spoří pouze sami. Jednorázový příspěvek na penzijní připojištění lze využít v případě nevyčerpaného zůstatku na osobním on-line kontě FKSP od minimální výše 1 000 Kč. Příspěvek nesmí překročit výši 100 % vkladů zaměstnance za celý uplynulý rok.

Na intranetu v sekci **Služby zaměstnancům – FKSP a benefity - Penzijní připojištění** jsou zveřejněny podrobné informace a formuláře pro podání žádosti. Spolu s potřebnými dokumenty je nutné jejich doručení na oddělení péče o zaměstnance (budova č. 29, tzv. Pentagon, přízemí) osobně, vnitřní poštou, či elektronicky.

*Ing. Vladimíra Svobodová
vedoucí oddělení péče o zaměstnance*

Sport, Kultura, Vzdělávání a Knihy. Příděl lze ale také využít na levnější stravné a na penzijní připojištění.

*Ing. Vladimíra Svobodová,
vedoucí oddělení péče o zaměstnance FN HK*

HUMOR LÉČÍ...

autor Lubomír Lichý
www.lichy-kresby.cz

Sociálně zdravotní a lékařská péče za první republiky

Část 3. Studentský domov

Sociální a sociálně zdravotní péči se v Hradci Králové po roce 1918 věnovala řada spolků a sdružení. Některé z nich vybudovaly ve městě vlastní budovu, jiné zde měly pouze úřadovnu a věnovaly se spíše osvětové činnosti, pořádání kurzů, přednášek nebo organizování vzdělávacích akcí. V průběhu dvacátých let vznikaly další spolky a instituce zabývající se sociální péčí o mládež: československá sekce sdružení YMCA (zřízená 1920), obrodné sdružení mladých žen YWCA (1923) a spolek *Studentský domov* (1922), zřízený jako nová sociální instituce. Dále v Hradci Králové fungoval *Východočeský podpůrný spolek hluchoněmých* (1921) a *Svatojanský ústav pro hluchoněmé dívky* (1929), který pečoval o mladé dívky. Ve městě pracoval také diecézní *Svaz Charity* (1923), jehož účelem byla péče o chudé obyvatele města a charitativní ústavy.

Studentský domov, dobová pohlednice, 20. léta 20. století, Sběrka MVČ

Studentský domov

Spolek s názvem *Studentský domov* vznikl koncem roku 1922 a jeho hlavním účelem byla ideová a sociální činnost pro studující hradeckých středních a odborných škol. Působnost spolku se vztahovala na okres královéhradecký, se sídlem v Hradci Králové. Projekt stavby nové budovy byl pověřen královéhradecký architekt Václav Rejchl ml. Stavba budovy probíhala v letech 1922 až 1923. Architektonický sloh budovy *Studentského domova* byl charakterizován jako klasicky pojatý rondokubismus a klasicismus. Zděný střední trakt fungoval také jako vstupní část s patrem, boční křídla byla dřevěná. Ve středním traktu se nacházela velká hala, v zadní části pak byla kuchyň, pokoj, šatna, toalety a umývárny. V patře byly k dispozici tři menší ložnice, dvě pro chlapce a jedna pro dívky. Budova byla částečně podsklepena. K užívání byl *Studentský domov* předán dne 1. srpna 1923.

Spolková budova – *Studentský domov* v ulici Příkopy (dnes Hradební) čp. 632/48 vstoupila do plného provozu školním rokem 1923/1924. Spolek poskytoval ubytování mimohradeckým studentům a studentkám, provozoval

menzu, v objektu také organizoval společenský a kulturní život, organizoval sportovní vyžití pro studující středních a odborných škol. Jeho cílem podle stanov bylo přispívat ke zlepšení sociálních poměrů studentstva. *Studentský domov* provozoval také noclehárnu pro školní výpravy, a to v květnu a v červnu. V době letních prázdnin fungoval objekt jako turistická noclehárna.

Potřebné prostředky získával spolek *Studentský domov* díky subvencím Ministerstva školství a národní osvěty, dotacím města Hradce Králové a královéhradeckého okresu, členským příspěvkům, darům a odkazům, z výtěžků sbírek a akcí, menzy a noclehárny *Studentského domova*, dále z pronájmu místností *Studentského domova* podnikům a korporacím, které měly také vzdělávací a sociální povahu.

Spolkovými orgány byly valná hromada, kuratorium a správní výbor. Nejvyšším správním orgánem byla valná hromada. Kuratorium tvořil zástupce okresní politické správy, zástupce okresního výboru královéhradeckého, zástupce města Hradce Králové, zástupci profesorských sborů jednotlivých středních škol a na jejich úroveň postavených škol, dva zástupci členů spolku *Studentský domov*. Výkonným orgánem kuratoria byl správní výbor. Ve 30. letech byl předsedou spolku opakovaně zvolen Bohumil Hobzek, ředitel dívčího gymnázia, kterého v roce 1935 nahradil Adolf Štíbr, poté stál v čele spolku Josef Tichý, ředitel Státní reálky, dlouholetým místopředsedou byl architekt Ing. Václav Rejchl. Spolek měl i pokladníka, jednatele a hospodáře. Spolek podával každoročně Okresnímu úřadu zprávu o roční činnosti. Např. za školní rok 1929/30 tak vykazoval *Studentský domov* za menzu výdej 26 485 obědů, z nichž 3 848 bylo podpůrných, vydaných zdarma. Oběd ve *Studentském domově* na přelomu 20. a 30. let stál 3 koruny 50 haléřů, jednotlivá jídla: polévka, moučník, kakao, čaj, mléko, káva stála jednu korunu. *Studentská noclehárna* za měsíce květen až červen umístila 548 osob, jimž poskytla 687 noclehů (v ceně 2 až 3 koruny), 666 snídaní, 297 obědů a 150 večeří. *Studentský*

Studentský domov, dnes Divadlo Drak, 2012, foto Jiří Zikmund

Studentský domov, detail kanelovaných pilastrů ve vstupním traktu, 2012, foto Jiří Zikmund

domov byl aktivní i za druhé světové války a pokračoval ve své činnosti i v poválečných letech. Spolek získal podnět Studentský zdravotní ústav (třída Karla IV. čp 632) a stal se členem Ústředí středoškolské zdravotní péče pro Čechy,

v jeho budově působil Studentský zdravotní ústav založený spolkem Studentský domov a vedený Ústavem národního zdraví. Sídli zde i Sociodiagnostický ústav, spravoval menzu a druhou kuchyni v Palackého ulici čp. 79, 3 internáty. V roce 1951 došlo k likvidaci spolku a jeho činnost byla převedena na jednotlivé školy v Hradci Králové, majetek spolku přešel na Ministerstvo školství.

V roce 1958 získalo v budově sídlo Východočeské loutkové divadlo (později nazvané Divadlo Drak), které ji využívá po stavebních úpravách dodnes.

PhDr. Pavla Koritenská
Muzeum východních Čech v Hradci Králové
Historické fotografie: Sběrka MVČ
Fotografie současnost: Jiří Zikmund

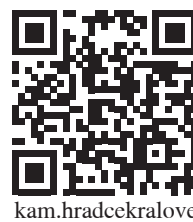
Použitá literatura a prameny

Benešová, Marie, Toman, František, Jakl, Jan. *Salón republiky*. Hradec Králové: Garamon. 2000.

Koritenská, Pavla. *Velká vizita!...v Hradci Králové za první republiky*. Muzeum východních Čech: Hradec Králové, 2017.

Zimund-Lender, Ladislav. *Tři generace architektů*. Hradec Králové: Garamon, 2012.

Státní okresní archiv v Hradci Králové, archivní fond Spolky, společenské organizace a družstva v okrese Hradec Králové. Královéhradecký architektonický manuál (KAM), zaštitěný kulturní neziskovou organizací kontrapunkt, z. ú. – odborně-popularizační databáze, která podává ucelený přehled o architektuře, architektonických úlohách, stylovém rejstříku, umělecké výzdobě a urbanismu Hradce Králové v letech 1894–1950.

kam.hradcekralove

Východočeský výtvarný salon 2022

Paraskupina Barium v Hradci Králové

V letošním roce uplynulo 80 let od jedné z nejpozoruhodnějších událostí našich dějin – atentátu na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha (27. května 1942), s následnými masivními represemi, se stovkami obětí. V této souvislosti jsou známi především členové paraskupin Anthropoid a Silver A, působící převážně v Praze a v Pardubicích.

V Hradci Králové působil v pozdějších letech paravýsadek Barium. Povězme si tedy o tomto výsadku a zejména o jeho veliteli Josefu Šanderovi.

Josef Šandera (1912–1945)

Od konce dubna 1941 začaly být z Londýna vysílány na území Protektorátu paraskupiny tvořené příslušníky Československé armády ve Velké Británii, s převážně sabotážními a zpravodajskými úkoly. Do konce války bylo realizováno 38 výsadek tvořených celkem 102 muži. Nejznámějšími z nich jsou Anthropoid – Josef Gabčík a Jan Kubiš (atentát na Heydricha) a Silver A – Alfréd Bartoš, Josef Valčík a Jiří Potuček (hlavně zpravodajská činnost na Pardubicku), v letech 1941–1942.

Jeden z posledních výsadek před koncem války byl nazván Barium. Skupina ve složení: nadporučík dělostřelectva Josef Šandera – velitel skupiny, četař aspirant Josef Žižka (nar. 1913) – radiotelegrafista a četař Tomáš Býček (nar. 1910) – pomocník, vybavená vysílačkou s krycím jménem Marta, seskočila z letounu Halifax v noci z 3. na 4. dubna 1944 u obce Vysoká nad Labem, poblíž Hradce Králové. Jejím úkolem bylo získávání a odesílání zpravodajských informací do Londýna a organizování příprav ozbrojeného povstání.

Všimněme si blíže osoby velitele skupiny: Josef Šandera se narodil 14. března 1912 v Náměšti nad Oslavou. Vyučil se sedlářem, pak vystudoval reálné gymnázium a v roce 1937 nastoupil ke studiu na Vojenské akademii v Hranicích na Moravě. Odsud byl vyřazen v hodnosti poručíka dělostřelectva. V prosinci 1939 odešel přes Slovensko a Jugoslávii do Sýrie a následně do Francie. V červenci 1940 se dostal do Anglie. V roce 1941 absolvoval na základně ve Skotsku sabotážní, parašutistický a spojovací kurs.

Vraťme se ale opět k seskoku skupiny do vlasti. Po selhání několika záchytných adres se organizačním centrem Baria stal Hradec Králové, kde členové skupiny využívali úkrytu u několika rodin. Hlavně pak v rodině Václava Vachka (nar. 1904), strojmistra z železničního depa v Hradci Králové, člověka, který jim pomáhal nejen získávat zpravodajské informace, ale i aktivně spolupracoval při vytváření odbojové organizace a přípravě povstání. Vysílačka Marta tak mohla již 19. dubna navázat spojení s londýnskou centrálou. Z bezpečnostních důvodů se vysílačka musela často přesouvat i na další místa v kraji – např. Vysoká nad Labem, Rychnov

Protokoll - ...

Prosektur des allg. öff. Krankenhauses in Königgrätz.
Vorstand MUDr. ANT. FINGERLAND, Primarius der Prosektur.

Arzt protokolář J. Š. a K. B. 12. 1. 1944
kopie pro dr. Reindera z VČSD

Zl. d. Sez. Prot.: 107/45. Abteilung: chir. Verpflegszahl: 848/45.

Name, Beschäftigung: František Drbola, Stand, Alter, Konfession: 33 r.,
= Sanitární voják

Tag u. Stunde des Todes: 9.3.1945 o 7,15 hod. Tag u. Stunde der Sezierung: 9.3.1945 o 11. hod.

Sezierung durchgeführt: Nr. der Krankheit und Ursache des Todes: 107

MUDr. Ant. Fingerland.
Klinische Diagnose: *Vulnus sclopetarium capitis. Fractura cominutiva ossis frontalis et parietalis et taseosa cranii. Abscessus cerebri.*
Loc. Beckna.

Anatomische Diagnose:

Alter: Schusswunde in der Gegend des rechten Stirnlappens.
Zustand nach operativer Entfernung des Projektils.
Gehirnabszess im rechten Stirnlappen.
Eitrige Hirnhautentzündung.
Gehirnoedem.
Histologische u. bakteriologische Untersuchung: *B. S. L.*
2 Arten unvollst. (Kulturgramm + Kultur + Reinkult. a. in Abstrich a. gram. negativ, s. i. s. leuko. in dem organ. Material kult. a. in Probe.)

Klinische Daten: *Aufgenommen am 16. 1. 1945 mit Einschuß in der rechten Stirn-
gegend. Puls 96/min. regelmässig. Rtg-befund: komminutiver
bruch des rechten Stirn- und Scheitelknochens, der bis na die
Schädelebasis verläuft. Im Innern Schädelinneren ist ein
deformiertes Projektil sichtbar. An der unteren und seitlichen Wand der
rechten Stirngegend befindet sich eine runde Einschußstelle von 2 cm
Durchmesser. Die Wänder sind zerfetzt und schwarz verfärbt. Die Wunde
blutet leicht. Oberhalb und medial von der Wunde zeigt sich eine Kindeshand*

Pitevni protokol s krycím jménem František Drbola. Správné jméno Šandera Josef bylo připsáno tužkou dodatečně

nad Kněžnou, Jaroměř – Josefov, Slatina, Synkov – Slemeno či Libčany; tam všude parašutisté nacházeli obětavé spolupracovníky, kteří jim zajišťovali ubytování, stravování i podmínky pro vysílání, s velkým rizikem pro sebe i své rodiny.

Činnost skupiny se úspěšně rozvíjela. Oblast severovýchodních Čech se tak stala pro Němce z důvodu připravovaného povstání velmi nebezpečnou. Bohužel, v noci z 2. na 3. října 1944, jako následek činnosti konfidentů gestapa, začala v Hradci velká zatýkácká akce proti parašutistům. Šanderovi, Žižkovi i Býčkovi se podařilo ze smyčky vyklouznout. Václav Vachek však neunikl a byl při výslechu na hradeckém gestapu ubit k smrti. V následujících měsících pak bylo zatčeno na 200 spolupracovníků Baria.

Šandera se Žižkou se 6. října přesunuli s vysílačkou do nového útočiště – do usedlosti rodiny Žabků v Žamberku-Polsku. Býček odešel na Železnobrodsko, kde se do konce války ukrýval a působil v místních odbojových skupinách. Již nikdy se se svými kolegy nesešel, válku přežil a po únoru 1948 emigroval do Anglie, kde roku 1986 zemřel.

Činnost zbývajících dvou členů skupiny pokračovala v Žamberku s neztenčenou intenzitou. Byly vybírány další plochy pro shoz zbraní a shromažďovány zpravodajské in-

formace pro odeslání vysílačkou. Gestapo neustávalo v pátrání.

Opět zradou konfidenta se podařilo najít jejich úkryt. Časné ráno 16. ledna 1945 obklíčili gestapáci dům Žabkových. Josef Šandera se pro bezvýchodnost situace střelil do hlavy. Josefa Žižku se podařilo zatkout živého. Němci jej chtěli využít ke zpravodajské rádiové hře, on však raději volil čestnou smrt než zradu a 18. ledna se v cele na Pankráci oběsil.

Šandera však po výstřelu nezemřel. Když to Němci zjistili, převezli jej do nemocnice v Hradci Králové. Zde jej operoval primář chirurgie docent (později akademik) Jan Bedrna (1897–1956). Zjistil zástřel v čelní krajině vpravo a na rtg zlomeniny čelní kosti a temenní kosti vpravo, probíhající až na bazi lební a v dutině lební deformovaný projektil. V místním znečitlivění odstranil projektil, rozdrcenou mozkovou tkáň a úlomky kostí. Antibiotika v té době ještě nebyla!

Šandera byl hospitalizován pod svým krycím jménem František Drbola. Na chirurgii přežíval po operaci téměř 2 měsíce; zemřel krátce před koncem války 9. března 1945.

Pitvu zemřelého provedl primář prosektury (později profesor) Antonín Fingerland (1900–1999). V archivu dnešního Fingerlandova ústavu patologie je uchováván pitevní protokol Šandery (pod jménem Drbola) č. 107/45. Z něj se dozvídáme, že byla provedena pouze pitva hlavy, s nálezy: absces mozku průměru 3 cm, hnisavý zánět mozkových plen (meningitida) a otok mozku. Bakteriologicky byly v nátěru z mozkových plen zjištěny četné leukocyty a smíšená bakteriální flóra.

Činnost Baria byla Londýnem velmi ceněna. Dosaženými výsledky patřila mezi nejúspěšnější paraskupiny.

Čest památce členů skupiny i jejich zahynulých civilních spolupracovníků.

Ivo Šteiner

Literatura:

Šmejkal, P.: Protektorátem po stopách parašutistů. Academia, Praha, 2016.

Severin, V.: Přísahal republice. Příležitostný tisk města Žamberk, 2009.

Klub absolventů LF HK

Alumni LF HK má za sebou již druhý rok od svého vzniku. V tomto období se nám podařilo rozšířit základnu registrovaných absolventů, v srpnu 2022 jejich počet z řad magisterského i doktorského studia dosáhl 350. Registrace probíhá pomocí on-line formuláře na webových stránkách www.absolventlffhk.cz. Povědomí o existenci Alumni LF HK se tak dostává ke stále většímu počtu absolventů, kteří mohou využívat různé benefity, dostávat informace o chystaných akcích nejen pro absolventy, ale také o akcích a novinkách s fakultou spojených.

I v druhém roce fungování Alumni LF HK proběhlo několik akcí zaměřených na absolventy. V lednu 2022 to byl webinář MUDr. Davida Astapenka, Ph.D., absolventa LF HK, který přednášel na téma „Průběh COVID-19 u neočkovaných pacientů z pohledu intenzivisty“. Další webinář proběhl opět pod taktovkou našeho absolventa, konkrétně MUDr. Anatolije Truhláře, Ph.D., FERC, který si pro posluchače připravil povídání o „Novinkách v kardiopulmonální resuscitaci“. Oba webináře měly velmi pozitivní ohlas a kladné hodnocení u posluchačů, rádi bychom tedy oběma přednášejícím touto cestou ještě jednou poděkovali za spolupráci.

Ještě před koncem akademického roku, v květnu 2022, se uskutečnilo v Šimkových sadech „Grilování absolventů“ – neformální setkání, kde měli absolventi možnost popovídat si ve společnosti svých kolegů, bývalých spolužáků u dobrého jídla v příjemném prostředí. V červnu 2022 byl v plánu druhý ročník akce Alumni run. Bohužel nám příliš nepřálo počasí, a tak byla akce zrušena a přesunuta na podzimní termín a proběhne společně s Během o Cenu Ústavu fyziologie.

Neméně významnou akcí bylo představení Alumni LF HK na promociích v červenci 2022, kde mohli čerství absolventi získat informace o Alumni, registraci, benefitech apod. Oceňovanou novinkou pro tento rok by balíček zrnkové kávy Medical Coffee pro každého absolventa k absolutoriu. Kávu jsme zajistili ve spolupráci s hradeckou pražírnou Chroast. Nově jsme také ve spolupráci s MediTriX nechali vyrobit bílá

polo trička s potiskem, který zahrnuje fakultní i absolventské logo. Trička si můžete zakoupit v budově fakulty v Šimkově ulici 870, v 1. poschodí (děkanát – č. dveří 222).

V průběhu roku 2022 jsme provedli dotazníkové šetření Analýzy uplatnitelnosti absolventů v praxi. Získali jsme data, která aktuálně vyhodnocujeme a na konci roku budeme prezentovat výsledky tohoto šetření.

Na webových stránkách absolventů přibýly další příběhy našich absolventů. Jeden z posledních příspěvků je od MUDr. Jana Tomana, velmi inspirativní příběh absolventa, který je aktuálně na Ph.D. studiu na výzkumném institutu APC Microbiome Ireland, který je součástí University College Cork v Corku na jihu Irska. Všem absolventům LF HK tímto děkujeme za sdílení jejich příběhů, které jsou motivací nejen pro jejich mladší kolegy.

V dalším roce fungování Alumni LF HK plánujeme pokračovat v konání přednášek/webinářů, společenských i nezávazných setkání. Máte-li nápad na témata či osobnosti z řad absolventů LF HK, které byste chtěli slyšet, můžete nám své typy poslat na alumni@lffhk.cuni.cz. *Mgr. Ondřej Krempa*

Cesty města 3

K pevnosti

V rámci seriálu představujícího novou expozici Muzea východních Čech v Hradci Králové *Cesty města* vás seznámujeme s její druhou částí – *K pevnosti*. Jak evokuje sám název, tematicky je pro pro autory tohoto tématu Mgr. Stanislava Hrbatého a Mgr. Josefa Šrámka, Ph.D. stěžejní období pevnostního Hradce Králové (1789–1866), avšak vstup expozice je věnován období třicetileté války a nástupu baroka v Hradci Králové. Díky plánu Carla Capiho dokumentujícího obléhání města švédskými vojsky za třicetileté války lze porovnat, jak se změnila fortifikace od středověkého opevnění nastíněného v předchozí části expozice *K městu českých královen*, a kam se vývoj posunul o takřka 150 let později, když začala být roku 1766 stavěna z rozhodnutí Josefa II. moderní pevnost Hradec Králové.

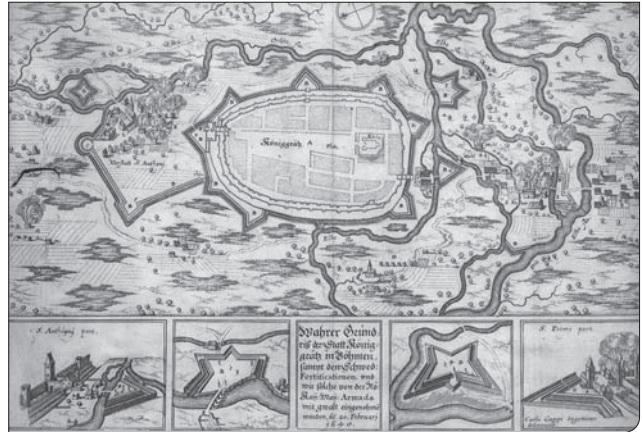
Aby vývoji fortifikace a unikátnosti města v tomto období návštěvníci porozuměli, připravil autorský tým zcela nový software do dotykových obrazovek, který propojil s modelem Františka Žaloudka, bývalého kustoda muzea, jenž jej sestavoval v letech 1908–1916. Díky tomu si mohou návštěvníci učinit plastickou představu o tom, jak Hradec Králové vypadal, jaké představovalo pevnostní režim limity pro jeho rozvoj a také jak se tato historická fáze odrazila v současné architektuře města.

Pevnost Hradec Králové vytváří hlavní rámec expozice. Její další neméně důležitou vrstvou je soužití civilního obyvatelstva a vojska. S tím souvisí i trávení volného času obyvatel města, rozvoj spolkové činnosti a živností. Díky tomu je tato část expozice zajímavá i pro návštěvníky z řad žen a dětí. Každý návštěvník si v ní najde téma, které ho zajímá, nebo způsob, jakým si bude chtít expozici prohlédnout. Zda ji na sebe nechá působit skrze sbírkové předměty, prostřednictvím multimédií nebo využije rozšířeného výkladu prostřednictvím audioprůvodce.

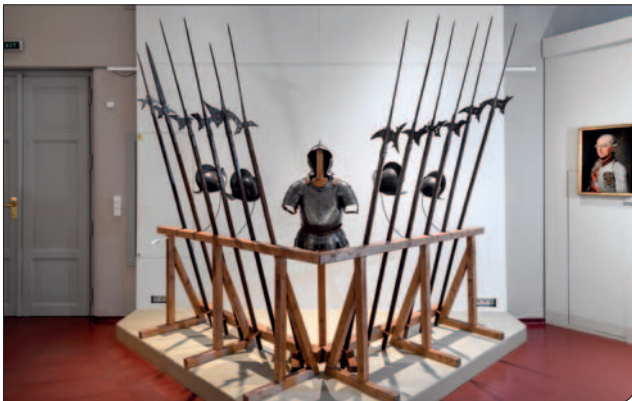
PhDr. Zdeňka Kulhavá

Muzeum východních Čech v Hradci Králové

Foto M. Beneš

Rytina zachycující obléhání Hradce Králové, Carlo Cappel, 1640, Sbírka MVČ

Halapartny a přilby typu morion, 16.–17. století, instalace v expozici *Cesty města*

Život v královéhradecké pevnosti, instalace v expozici *Cesty města*

Cesty města Průvodce expozicí

NOVÁ PUBLIKACE K EXPOZICI MUZEA
VÝCHODNÍCH ČECH V HRADCI KRÁLOVÉ

Průvodce expozicí poskytuje podrobné informace o sbírkových předmětech Muzea prezentovaných v expozici *Cesty města* a zároveň shrnuje vývoj Hradce Králové od dob paleolitu až po polovinu 20. století, čímž se kniha stává čtenářím poplatnou nezávisle na návštěvě expozice.

Na 160 stranách se tak dozvíte to nejpodstatnější a také nejzajímavější o dějinách města.

Staroměstská exekuce 1621 a východní Čechy

Jedním z následků bitvy na Bílé Hoře (8. listopadu 1620), v níž bylo vojsko českých stavů poraženo císařskou armádou, se staly represe vůči čelným představitelům protihabsburského povstání. Tyto vyvrcholily popravou sedmadvaceti „českých pánů“ na pražském Staroměstském náměstí dne 21. června 1621. Fakticky však šlo jen o tři pány a dále o sedm rytířů a hned sedmnáct příslušníků měšťanského stavu, poněkud z pražského souměstí. Exekuce prováděl kat Jan Mydlář; v naprosté většině šlo o stětí hlavy, jen tři z měšťanů byli oběšeni.

V loňském roce tedy uplynulo právě 400 let od této smutné události našich dějin a při této příležitosti vyšla v nakladatelství NLN, s.r.o., kniha Jana Kiliána **Povstalci a odsouzení**, která vůbec poprvé přehledně, formou biogramů, seznamuje se životními osudy všech popravených. Tři z nich mají vztah k východním Čechám – Vilém Konecchlumský z Konecchlumí se zde narodil, a Jáchym Ondřej Šlik a Kryštof Harant z Polžic a Bezdruzic zde delší dobu žili. Jen na tyto tři se tedy soustředíme:

Vilém Konecchlumský z Konecchlumí se narodil asi v roce 1551 v Lužanech u Jičína, které spolu s Konecchlumím patřily jeho rodu. V 90. letech 16. století se odstěhoval na Kutnohorskou, kde zakoupil statek. Později bydlel přímo v Kutné Hoře. V roce 1605 se jako velitel jednoho praporence zúčastnil války s Osmanskou říší v Uhrách. V bitvě byl postřelen do nohy a musel se vrátit domů a do konce života zůstal ochromen.

V době stavovského povstání, kdy byl již pokročilého věku asi 70 roků, zastával funkci vojenského komisaře nad zemskou hotovostí z Čáslavského a Chrudimského kraje. Po Bílé Hoře byl zajat, převezen do Prahy, vyslýchán a odsouzen k smrti stětím. Jeho tělo a hlava byly pohřbeny v kostele v Třeboníně u Kutné Hory.

V Konecchlumí (mezi Hořicemi a Jičínem) dodnes existuje tvrz, kolébka rodu Konecchlumských a u lesa nad kostelem stojí od roku 1907 mohyla, symbol české státnosti – lev s korunou mezi předními tlapami.

Jáchym Ondřej Šlik se narodil roku 1569 západočeském Ostrově nad Ohří. Po studiích v Jeně žil v Praze. Roku 1604 se oženil s Annou Kateřinou Smiřickou, majitelkou mj. panství Svijany, poblíž Turnova. Šlik se přistěhoval na svijanský zámek a ujal se hospodářství. Po smrti manželky panství získal. Žil pak střídavě v Praze a ve Svijanech.

Tvrz v Konecchlumí, kolébka rodu Konecchlumských

Po zvolení Fridricha Falckého českým králem („Zimní král“, 1619–1620) patřil k nejpřednějším osobnostem na jeho dvoře. Byl nejvyšším zemským sudím, jedním ze stavovských direktorů a hlavním mluvčím stavů. Po Bílé Hoře odešel do zahraničí, nicméně v březnu 1621 byl zatčen a vydán k soudu do Prahy. Byl odsouzen k utěti hlavy a pravé ruky. Jako společensky nejvýše postavený šel na popraviště jako vůbec první. Jeho uťatá hlava byla s hlavami dalších jedenácti popravených vystavena na Staroměstské věži Karlova mostu, tělo bylo pohřbeno v pražském kostele sv. Salvátora. Panství Svijany padlo do rukou Albrechta z Valdštejna. Za rok po exekuci byla Šlikova hlava předána vdově (3. manželka) k pohřbení. Od roku 1926 je jeho lebka uložena v hrobce ve Veliši na Jičínsku.

Kryštof Harant z Polžic a Bezdruzic pocházel rodem ze západních Čech; narodil se r. 1564 na hradě Klenovci u Jindřichova Hradce. Byl skutečnou renezanční osobností – cestovatel, literát, hudebník a válečník. V roce 1598 podnikl cestu na Blízký východ – do Svaté země, včetně Jeruzaléma, a do Egypta. Po návratu vydal objemný cestopis (česky!). Později, v roce 1614 cestoval do Španělska, Francie, Nizozemí a Itálie. Byl aktivním hudebníkem a předním renezančním skladatelem. V letech 1593–1597 se účastnil bojů s Osmanskou říší v Uhrách. Za vlády Rudolfa II. zastával funkci jeho komorníka.

V roce 1603 Harant vyženil s druhou manželkou hrad Pecka u Nové Paky a ten se mu stal skutečným domovem – žil zde až do své smrti. Na svém panství se věnoval dobytkařství, obilnářství, pivovarnictví a rybníkářství a také stavebním úpravám hradu.

Po propuknutí povstání se přidal ke vzbuřeným stavům a byl velitelem stavovského dělostřelectva při dobývání císařské Vídně r. 1619. U dvora krále Fridricha Falckého se stal prezidentem České komory, což byl jakýsi ministr financí.

Na Bílé Hoře nebojoval; uchýlil se na Pecku, kde byl v březnu 1621 zatčen a převezen k soudu do Prahy. Při exekuci byl stát jako třetí z pánů. Jeho tělo, bez hlavy, bylo odvezeno na Pecku a zde pohřbeno v chrámové hrobce. *Ivo Šteiner*

FILHARMONIE HRADEC KRÁLOVÉ

Vážení čtenáři časopisu SCAN,

Filharmonie Hradec Králové (FHK) začíná novou sezónu s pořadovým číslem 45. Programová brožura se zabarvila do modra. Psychologové tvrdí, že modrá barva je barvou klidu, uspokojení a souladu. Symbolizuje něhu, věrnost, důvěru, oddanost a tradici. Tradiční je i brožura naší Filharmonie už několik let. Barva se sice každý rok mění, ale grafické zpracování má stále svůj osobitý styl. Mnozí návštěvníci koncertů se vždy v dubnu začínají ptát, kdy už ta filharmonická brožura vyjde. Pravda, je možné si ji později kdykoliv stáhnout na webu FHK. Málo platné, tisk je tisk a tištěná brožura je dobrá tradice.

Dobrá tradice je však obsažena především v tom, co Filharmonie Hradec Králové nabízí svým posluchačům. To znamená celkem 6 abonentních řad: bílá – velký symfonický cyklus, žlutá – malý symfonický cyklus, stříbrná – varhanní cyklus, oranžová – hudební lahůdky pro celou rodinu i s divadelním zákuskem, modrá – cyklus „Mezi proudy“ a zelená – opereta a muzikál. Každý si může přijít na své.

V příští sezóně se představí v sále FHK řada renomovaných dirigentů a sólistů a hostujících souborů. Je jich tolik, že opravdu nechceme na tomto místě nikoho upřednostňovat.

Ale to není zdaleka všechno. Na podzim 2022 se chystá už 18. ročník oceňovaného festivalu Hudebního fóra Hradec Králové. Každoročně tak zazní nevšední symfonická díla prováděná často v českých premiérách doprovázená působivým light designem. Letos na podzim jsou to čtyři koncerty, které tradičně vysílá přímým přenosem Český rozhlas Vltava a přebírá je Evropská vysílací unie (EBU) do své sítě.

Průběžně probíhá v roce 2022 již 6. ročník Hradeckého memoriálu s podtitulem – *hudbou, obrazem a slovem – nepromlčeno*. Jedná se o koncerty, výstavy a přednášky, které se tematicky vracejí do moderní historie a prezentují osobnosti a události, které by neměly být zapomenuty. Tento projekt iniciovala naše Filharmonie a partnersky spolupracuje s Pedagogickou fakultou Univerzity Hradec Králové a Pamětí národa.

FHK pravidelně hostuje na koncertech v České republice i v zahraničí a prezentuje tak nejen hudební umění i své město a region. Za zmínku určitě stojí dlouho očekávaná show Lucie v opeře 2022 s Filharmonii Hradec Králové. Toto excelentní přestavení se bude na podzim konat v Ostravě, Praze, Bratislavě, Pardubicích a v Brně.

Filharmonie Hradec Králové za 45 let své existence dožrála do svého dosud nejlepšího věku. Svým obsazením je velkým symfonickým orchestrem. To znamená, že je schopna zahrát svými vlastními silami jakékoliv dílo klasické hudební literatury. Je vyhledávaným partnerem pro sólisty a skupiny různých žánrů, stále častěji nahrává pro rozhlas a televizi.

Bohužel, současná doba úplně normální není. Dva roky se celý svět potýkal s pandemií koronaviru. Restrikce kazily běžný život i život kulturní. Letošní jaro přineslo naději a optimismus, že všechno toto už je za námi a život se opět vrací do normálu. Bohužel nestalo se. Rusko v čele s diktátorem Putinem zahájilo agresivní válku proti Ukrajině, která trvá dodnes. Celý svobodný svět se spojil. Filharmonie se snažila svým nepatrným dílem taktéž pomoci.

Uspořádali jsme společně s Diecézní charitou Hradec Králové sbírku na podporu Ukrajiny. A bylo dojemné vidět, jak přispívají prakticky všichni návštěvníci našich koncertů.

Možná jste si všimli, že Filharmonie Hradec Králové jde za svými posluchači. Důkazem toho jsou open-air koncerty, které se uskutečnily v nedávné době v Hradci Králové. Na Malém náměstí 21. června zazněla „Hudba Hollywoodu“.

V živé paměti posluchačů pak zůstává Open Air koncert pro Hradec – Vodní hudba, který se uskutečnil 24. srpna na náplavce na Eliščině nábřeží. Závěrečné skladby „Na krásném modrém Dunaji“ a kankán z Orfea z podsvětí určitě ještě doznívají v myslích posluchačů, kteří zcela zaplnili náplavku, Tyršův most a přilehlé prostory. Nádherné počasí spolu s jiskřivou a bravurní hudbou předvedenou naší Filharmonii pod taktovkou svého šéfdirigenta Kaspara Zendera přímo evokovalo radost a dobrou náladu posluchačů. A té je dnes opravdu zapotřebí. **„Bez hudby to nejde!“** Takže všem těm posluchačům, kteří došli až k náplavce na nábřeží, nezbývá než nyní vzkázat: **„Vzhůru do sálu Filharmonie Hradec Králové!“** Je to tak blízko. Nabízíme pestrý a hodnotný program, který všechny potěší a uklidní v dnešní turbulентní době. Seznam uvedený dále prezentuje koncerty a představení v sále FHK od září do konce roku 2022.

Vstupenky na koncerty je možné zakoupit osobně na pokladně ve foyer FHK. Prodej probíhá i on-line přes portál www.hkpoint.cz. Jakékoliv informace je možné získat na níže uvedených kontaktech:

Filharmonie Hradec Králové o.p.s., tel.: 495 211 375, 495 211 491, 495 221 901, e-mail: fhk@fhk.cz

Sledujte web FHK www.fhk.cz, www.filharmoniedokoran.cz, kde se dozvíte všechny aktuální informace a můžete si stáhnout celou programovou brožuru.

Filharmonie

Mnoho krásných chvil s hudbou Vám přeje

Ing. Luboš Janhuba
předseda správní rady Filharmonie Hradec Králové

KONCERTY A PŘEDSTAVENÍ V SÁLE FILHARMONIE HRADEC KRÁLOVÉ

Klapka – Pohyblivé obrázky poprvé!

Sobota 8. 10. 2022 16:00 hod., sál FHK, Abonentní řada ORANŽOVÁ

Co by byly filmy bez barvy, zvuku, hudby? **Ondřej Brousek** – moderátor, **Filharmonie Hradec Králové, Jan Kučera** – dirigent

Elefantazie & Petr Pan a oceán naděje

Úterý 26. 9. 2022 19:00 hod., sál FHK, Abonentní řada ZELENÁ

Darek Král – Elefantazie & Petr Pan a oceán naděje, Koncertní provedení muzikálů Městských divadel pražských, inscenačně dramatika a režiséra Davida, **Darek Král** – autor hudby, klavír, klávesové nástroje, **David Drábek** – průvodce večerem
Solisté: Tomáš Klus, Ondřej Ládek (Xindl X), Tereza Krippnerová, Josef Honzík, Filip Březina, Filharmonie Hradec Králové, Martin Sedláček – dirigent

S první dámou violy

Neděle 23. 10. 2022 17:00 hod., sál FHK, Abonentní řada STRÍBRNÁ

Henri Casadesus – Violový koncert c moll, dříve připisovaný J. Ch. Bachovi, **Johann Sebastian Bach** (1685–1750) – Preludium a fuga c moll, **Jiří Gemrot** – Meditace pro violu a varhany, **František Musil** – Sonáta solemnis, **Sylvie Bodorová** – Dža more, **Zdeněk Pololáník** – Burlesca, **Jitka Hosprová** – viola, **Petr Rajnoha** – varhany

Concordia

Čtvrtek 3. 11. 2022 20:00 hod., sál FHK, Abonentní řada BÍLÁ

Ivan Karabits – Koncert pro orchestr C dur – „Hudební dar Kyjevu“, **Anna Clyne** – Tanec pro violoncello a orchestr, **Samy Moussa** – Symfonie č. 1 – „Concordia“, **Petr Nouzovský** – violoncello, **Filharmonie Hradec Králové, Zbyněk Müller** – dirigent, Koncert je prováděn v rámci Hudebního fóra Hradec Králové

Inspirováno Beethovenem

Čtvrtek 10. 11. 2022 20:00 hod., sál FHK

Valentín Bibík – Koncert pro violu a komorní orchestr, **John Corigliano** – Symfonie č. 2 pro smyčcový orchestr (2000), **Milan Pala** – viola, **PKF – Prague Philharmonia, Marián Lejava** – dirigent
 Koncert je prováděn v rámci Hudebního fóra Hradec Králové

Předkolumbovské rituály

Pondělí 21. 11. 2022 20:00 hod., sál FHK

Gabriela Ortíz – Antrópolis (long version) (2019), **John Adams** – Must the Devil Have All the Good Tunes?, **Esteban Benzecry** Rituales Amerindios – Tríptico precolombino para orquesta (2008), **Miroslav Beinhauer** – klavír, **Symfonický orchestr hl. m. Prahy FOK, Andreas Sebastian Weiser** – dirigent, Koncert je prováděn v rámci Hudebního fóra Hradec Králové

Rekviem za mého přítele

Čtvrtek 24. 11. 2022 20:00 hod., sál FHK, Abonentní řada ŽLUTÁ **Zbigniew Preisner** – Requiem for My Friend, **Jana Sibera** soprán,

Hana Kavalírová a **Natálie Štorková** (členky Královéhradeckého dětského sboru Jitro) – dívčí soprán, **Lucie Silkenová** – soprán, **Jan Mikušek** – kontratenor, **Tomáš Badura** – tenor, **Václav Jeřábek** – bas, **Český filharmonický sbor Brno, Petr Fiala** – sbormistr, **Filharmonie Hradec Králové, Rastislav Štúr** – dirigent, Koncert je prováděn v rámci Hudebního fóra Hradec Králové

Ondráš

Čtvrtek 1. 12. 2022 20:00 hod., sál FHK, Abonentní řada BÍLÁ

Antonín Dvořák – Legendy, cyklus deseti skladeb (verze pro orchestr, **Bohuslav Martinů** Koncert pro hoboj a malý orchestr H 353 /1955/, **Ilja Hurník**) – Tance z baletu Ondráš, suita pro velký orchestr (1951), **Jana Brožková** – hoboj, **Filharmonie Hradec Králové, Kaspar Zehnder** – dirigent, Koncert je prováděn v rámci HRADECKÉHO MEMORIÁLU

Hradištan & Jiří Pavlica

Středa 7. 12. 2022 20:00 hod., sál FHK,

Tradiční vánoční koncert cimbálové muziky Hradištan a Jiřího Pavlici

V očekávání narození Páně

Neděle 11. 12. 2022 17:00 hod., sál FHK, Abonentní řada STRÍBRNÁ

Johann Sebastian Bach, Jean Langlais, Nathan Milstein, Alexandre Guilmant, Josef Gabriel Rheinberger, Kateřina Málková – varhany, **Roman Patočka** – housle

Předvánoční grotesky

Středa 14. 12. 2022 20:00 hod., sál FHK, Abonentní řada MODRÁ

Trojice klasických grotesek v originálních aranžích Roberta Israele. **Charlie Chaplin** – Chaplin uprchlým trestancem, **Buster Keaton** – Frigo a strážníci, **Stan Laurel a Oliver Hardy** – Veselé Vánoce! (1929)

Filharmonie Hradec Králové, Robert Israel – dirigent

Příběh vánoční

Středa 19. 12. 2022 18:00 hod., sál FHK

Jakub Jan Ryba, Václav Uhlíř – Cembalový (varhanní) koncert C dur (verze pro varhany), **Jakub Jan Ryba** (1765–1815) – Česká mše vánoční pro sóla, smíšený sbor, orchestr a varhany – „Hej, mistře“

Václav Uhlíř – varhany, **Lenka Štátná** – soprán, **Štěpánka Andělová** – mezzosoprán, **Marek Žihla** – tenor, **David Malát** – bas, **Vox Pragmae, Divadelní soubor Slunovrat při Speciálních školách, Hradec Králové, Blanka Vávrová** – umělecká vedoucí, **Filharmonie Hradec Králové, Miriam Němcová** – dirigentka a sbormistryně

Podél Dunaje – Malý Silvestr

Pátek 30. 12. 2022 18:00 hod., sál FHK

Johann Strauss ml., Johannes Brahms, Franz Lehár, Béla Kéler, Emmerich Kálmán, George Enescu, Paul Abraham, Iosif Ivanovici, Robert Stolz; Marion Grange – soprán, **Wolfgang Resch** – baryton, **Filharmonie Hradec Králové, Kaspar Zehnder** – dirigent

Podél Dunaje – Silvestrovský koncert

Sobota 31. 12. 2022 15:00 hod., sál FHK

Johann Strauss ml., Johannes Brahms, Franz Lehár, Béla Kéler, Emmerich Kálmán, George Enescu, Paul Abraham, Iosif Ivanovici, Robert Stolz; Marion Grange – soprán, **Wolfgang Resch** – baryton, **Filharmonie Hradec Králové, Kaspar Zehnder** – dirigent

HRADEC KRÁLOVÉ VE FOTOGRAFIÍCH

Meziválečné momentky – Masarykovo náměstí

Masarykovo náměstí se pro svoji poutavou architektonickou podobu stalo místem nejen lákající profesionální fotografy, ale také místem dokumentujícím život obyvatel města nebo jejich návštěvníků, kteří zavítali do prvorepublikového Hradce Králové.

Náměstí trojúhelníkového půdorysu s dominantou – pomníkem prvního československého prezidenta Tomáše Garrigua Masaryka získalo svoji současnou podobu v letech 1923 až 1926. Budova bývalé Anglo-československé banky byla společně s nárožním družstevním domem vyprojektována architektem Josefem Gočárem a realizována stavitelem Josefem Fňoukem. Ve spolupráci s Městskou technickou

kanceláří provedl architekt Josef Gočár také sjednocení fronty domů tvořících čelo budoucího náměstí, tak, aby se vyrovnala výšková hladina domů s vedlejší Anglobankou. Vzniklý oblouk fasád tak měl tvořit kulisu k pomníku, půdní patro s masivní atikou, zakončení do symbolického písmene M se pak objevilo nejen na budově banky, ale i na třech sousedních budovách. Dominanta náměstí – pomník prezidenta T. G. Masaryka zachytil státníka v klidném vyváženém postoji s mírně nakročenou levou nohou. Byl odhalen k osmému výročí založení Československa dne 28. října 1926 (autorsky se podíleli Jan Štursa, poté Otto Gutfreund). Promyšlena byla celková úprava náměstí včetně výsadby zeleně.

Odhalení pomníku T. G. Masaryka, 28.10.1926, Sbíрка MVČ

Náměstí při příjezdu prezidenta Masaryka, 24. 5. 1929, Sbíрка MVČ

Oslavy svátku matek, Masarykovo náměstí, 1931, Sběrka MVČ

Studentky Učitelského ústavu na Masarykově náměstí, 2. pol. 30. let 20. století, soukromá sbírka

Věnce u pomníku po úmrtí T. G. Masaryka, 1937, Sběrka MVČ

Toto náměstí je jedním z míst ve městě, jehož názvy se v průběhu dějin velmi často střídaly, a to vlivem politických a společenských událostí. V letech 1918 až 1931 to bylo Husovo náměstí, v letech 1931 až 1940, poté ještě v letech 1945 až 1953 pak Masarykovo náměstí, následně např. náměstí Velké říjnové revoluce, Leninovo nebo Mírové náměstí. Po roce 1989 se opět stalo Masarykovým.

Nová expozice hradeckého muzea přináší v části K Salonu republiky celou řadu fotografií a informací o architektuře města Hradec Králové.

*PhDr. Pavla Koritenská
Muzeum východních Čech v Hradci Králové
Historické fotografie: Sběrka MVČ, soukromá sbírka
Foto současnost: Jiří Zikmund*

Za panem profesorem Květinou

Zarmoucení jsme přijali zprávu, že 17. července 2022 z našeho akademického společenství a ze světa vědy odešel pan profesor RNDr. Jaroslav Květina, DrSc., Dr. h. c., FCMA. Zdravice k devadesátinám pana profesora byla uveřejněna ve SCANu v roce 2020 [SCAN 2020; 30 (2): 30]. Přesto považujeme za nezbytné hlavní milníky jeho života znovu vzpomenout.

Prof. Květina byl vynikající farmakolog a klinický farmaceut, mimořádný vědec, skvělý učitel a vzácný člověk, o čemž nás všechny přesvědčoval svým každodenním životem. Narodil se 19. května 1930 v krajině pod Řípem. Maturoval v Praze (1949), studium farmacie zahájil na Lékařské fakultě UK v Praze a dokončil na Masarykově univerzitě v Brně (1953). V roce 1955 na základě úspěšného výběrového řízení nastoupil na místo asistenta Katedry farmakologie tehdejší Vojenské lékařské akademie v Hradci Králové a po návratu fakulty do lůna Univerzity Karlovy (1958) následně tedy na Lékařské fakultě UK v Hradci Králové. V rychlém sledu získal titul kandidáta lékařských věd (1963), habilitoval (1966) a stal se doktorem lékařských věd (1975). Na Katedře farmakologie LF působil až do roku 1972 (1969–1972 byl jejím přednostou). Na konci šedesátých let již byl uznávanou mezinárodní vědeckou autoritou, mimo jiné i pro unikátní metodiku experimentální perfúze jater a výzkum mechanismů jaterní biotransformace. Tři roky pracoval na prestižním italském Istituto Mario Negri v Miláně a následně jako hostující profesor na Nihon University v Japonsku. V roce 1975 byl jmenován profesorem farmakologie a toxikologie Univerzity Karlovy. V roce 1981, jako jediný farmaceut, se stal akademikem Československé akademie věd.

Prof. Květina se zásadním způsobem zasloužil o vznik radiobiologie a klinické farmacie v Československu. Hlavní zásluhou prof. Květiny však bezpochyby je založení Farmaceutické fakulty UK v Hradci Králové v roce 1969. V letech 1969–1990 byl jejím děkanem. V roce 1985 prof. Květina vybudoval v Hradci Králové také samostatný Ústav experimentální biofarmacie ČSAV. Toto unikátní pracoviště vedl jako ředitel až do roku 2007. Od roku 1992 působil prof. Květina také na Farmaceutické fakultě Veterinární a farmaceutické univerzity v Brně jako garant předmětu Humánní farmakologie. Obraz prof. Květiny by nebyl úplný, kdyby nebyla zmíněna jeho práce ve výboru České společnosti pro experimentální a klinickou farmakologii a toxikologii ČLS JEP (1985–2010; čtyři desetiletí byl předsedou její Toxikologické sekce) a ve výboru Evropské biofarmaceutické a farmakokineticke společnosti. Čestná členství v těchto společnostech získal v České republice, na Slovenskou a ve Francii.

V posledních dvou dekadách se prof. Květina věnoval především experimentální gastroenterologii, kde v preklinických studiích využíval své mimořádně rozsáhlé znalosti farmakologické i zkušenosti z práce s velkými experimentálními zvířaty. Při této práci byl metodickým puristou v tom nejlepším slova smyslu a stal se vzorem pro mnohé.

Prof. Květina za svoje zcela mimořádné dílo získal řadu významných ocenění. Byl nositelem desítek čestných medailí našich a evropských univerzit (např. Univerzity Karlovy, Univerzity Komenského, Univerzity v Padově, Wroclawské univerzity). V roce 2000 mu byl udělen doktorát „honoris causa“, ve stejném roce byl jmenován emeritním profesorem Univerzity Karlovy. V roce 2005 byl zvolen členem České lékařské akademie (jako dosud jediný nelékař). V roce 2016 mu byla udělena nejvyšší cena města Hradce Králové (cena dr. Františka Ulricha) za celoživotní dílo a za jeho přínos pro rozvoj regionu. V roce 2017 převzal nejvyšší české vyznamenání v lékařských vědách (cenu J. E. Purkyně) jako dosud jediný nelékař a byl zapsán do síně slávy v pražském Lékařském domě. Prof. Květina byl trvale spojen se Osvou“ Farmaceutickou fakultou UK, byl stálým členem její Vědecké rady a hýřil podněty a obdivuhodnou aktivitou. Ve všech svých profesních etapách byl prof. Květina vždy také v úzkých pracovních i osobních vazbách s hradeckou Lékařskou fakultou a s Fakultní nemocnicí. Byl mnohaletým členem vědecké rady LF, byl školitelem i oponentem disertačních prací, tutorem grantových aplikací i nezištným rádcem (např. v klinické farmacii). S mnoha lidmi na LF i ve FN ho pojilo pevné přátelství.

V posledních patnácti letech se prof. Květina vrátil zpět do Fakultní nemocnice i formálně. Byl vědeckým pracovníkem Fakultní nemocnice, v posledním období pracoval v Centru biomedicínského výzkumu FN, kde se věnoval především experimentální gastroenterologii. V letech 2018–2020 byl (ve svých 90 letech!) velmi aktivním společníkem úspěšného grantu GAČR. Ve výzkumu vždy důsledně dbal na etické aspekty experimentální práce a na publikační etiku. Obdivuhodná byla také jeho publikační energie. Uveřejnil více než 400 původních prací, jeho poslední prvoautorská publikace byla uveřejněna v renomovaném časopise s impaktovým faktorem 2,757 (Květina et al. *Curr Pharm Des* 2017; 23: 1873–1876). Korektura poslední experimentální práce, kde byl prof. Květina prvním spoluautorem, byla doručena symbolicky pouhý jeden den před jeho odchodem.

Pan prof. Květina byl člověk neobyčejně moudrý, přátelský a laskavý. Ve svých postojích byl liberální, ochotný naslouchat i nesouhlasným názorům, diskutovat o nich a hledat společná východiska. Ve vědecké práci byl příkladem striktní sebekázně. Byl budovatelem, s jasnými vizemi a s plány, jak své myšlenky realizovat. Pan prof. Květina byl se svými širokými znalostmi a zájmy polyhistorem moderní doby. To vše jeho odchodem ztrácíme. Vzorem však pro nás trvale zůstává.

Requiescat in pace.

prof. Vladimír Palička
prof. Jan Bureš
prof. Jan Libiger

Základní a Mateřská škola při Fakultní nemocnici HK

Konečně jsme se mohli vrátit na hřiště a po dvouleté covidové pauze uspořádat tradiční oslavu Dne dětí nejen v komorní atmosféře vnitřních prostor nemocnice, ale v bujarém stylu - na hřišti u dětské kliniky, a to pro úplně všechny děti, kterým bylo povoleno na chvilku opustit nemocniční oddělení a účastnit se naší školou připravených her a soutěží, mezi něž patřil např. rybolov pomocí magnetické udice, přenášení míčků na lžici, házení kroužků na cíl, strefování se míčkem do úst dřevěného klauna, skládání puzzle atd. Letošní oslava byla však výjimečná především díky vystoupení profesionálního kouzelníka, který svými kousky udivoval a bavil všechny přítomné, zapojoval děti do svých kouzelnických výstupů a v závěru je obdarovával květinami a zvířátky, které sám dle přání dětí vytvářel z nafukovacích balonků. Děti se vracely na oddělení nejen se sladkými dobrotami, ovocem a upomínkovými předměty, ale hlavně s úsměvem na tváři. Nemocniční škola se organizací dětského dne každoročně připojuje k odkazu světové konference pro blaho dětí konané v americkém San Francisku v roce 1925, jejímž cílem bylo upřít, alespoň jeden den v roce, pozornost na zlepšení podmínek pro zdravý vývoj dětí a jejich přístupu ke vzdělání. Přesně tento cíl je i poselstvím škol při nemocnicích - umožnit i hospitalizovaným dětem přístup ke vzdělávacím činnostem a rozvíjení jejich dovedností, schopností a znalostí.

Dětské výtvary 5. ročníku soutěže Nemocniční zajíček,

jíž se letos zúčastnilo 20 škol, byly ke zhlédnutí na výstavě instalované ve vestibulu Krajského úřadu KHK ve dnech 20. 7.–1. 8. Tyto roztomilé velikonoční výtvary jistě potěšili všechny příchozí i v letním období.

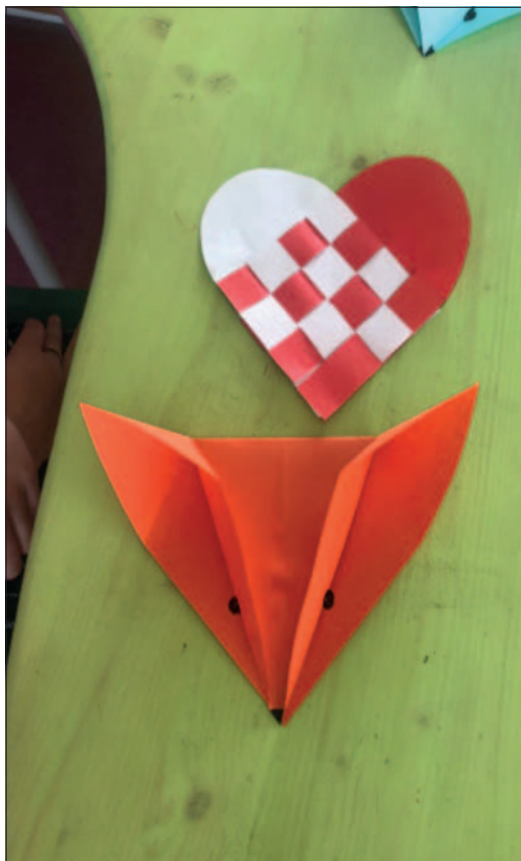
Zpestřit dětem pobyt v nemocnici se povedlo i díky programu organizovanému VZP ve čtvrtek 28. července v rámci Dne pro děti ve Fakultní nemocnici HK. Zástupci regionální pobočky připravili pro malé pacienty odpoledne plně výtvarného tvoření, kvízů a rozprávění na téma péče o zdraví a udělali jim radost věcnými odměnami.

Další akcí, jíž se děti z nemocnice účastnily byla kreativní soutěž Auto pro Zdravotního klauna, jejímž cílem je vymyslet nápaditou a originální podobu jednoho ze dvou vozů ŠKODA ENYAQ COUPE iV, kterými budou od září jezdit Zdravotní klauni v rámci svých terapeutických návštěv v nemocnicích. Děti měly k dispozici předtisknuté omalovánky se šablonou vozu a dle své fantazie vytvářely vlastní design vozu, který bude v novém školním roce zdravotním klaunům k dispozici.

A tímto už se dostáváme k začátku školního roku, protože jako všechny české školy zahajujeme školní rok 2022/23 ve čtvrtek 1. září. Narozdíl od většiny dětí, které půjdou 1. září do školy, v nemocnici přijde škola za dětmi a bude pro ně vytvářet takový program, aby se na její příchod vždy těšily.

Mgr. Ivana Morávková

Univerzita Karlova Lékařská fakulta v Hradci Králové

www.lfhk.cuni.cz/propagace

